

Nepriklausoma Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 42

(45-tieji metai) 1985 SPALIO - OCTOBER 17 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUOSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

BOMBA PRANCŪZIJOE

Reuterio žinių agentūra praneša, kad spalio 14 d. didelis sprogdinamasis užtaisas smarkiai apgadino Paryžiuje esančią Prancūzijos valstybinę radijo ir televizijos stotį. Žmonių neužmušta. Kiek vėliau kairiųjų teroristų organizacija Direct Action prisipažino, jog padėjusi bombą protestuodama prieš numatomą dešiniųjų partijos Nacionalinio Fronto vado J.M. Le Pen kalbą.

LENKAI "BALSAVO"

Š.m. spalio 13 d. Lenkijoje įvyko komunistinio stiliaus balsavimai. Komunistų uždarytosios Solidarumo profesinės sąjungos vadai kvietė lenkus, protestuojant prieš tokį pasityčiojimą iš demokratijos, nebaluoti. Sovietinės Lenkijos vyriausybė šiandien išdėlio prisipažino, kad balsuotojų nušimtis buvęs gerokai mažesnis.

GRĄŠINA SOVIETAMS

Nežinomas asmuo paskambino š.m. spalio 14 d. Beiruto radijo stočiai ir pareiškė, kad likę gyvi trys pagrobtieji sovietų įkaitai būsią nužudyti, jeigu Sovietų Sąjunga tuojau neuždarysianti savo ambasados Beirute. Skambintojas pareiškė kalbąs Islamo Išlaisvinimo Organizacijos vardu.

Kaip yra žinoma, vienas sovietų diplomatas buvo neseniai arabų pogrindininkų nužudytas.

NAUJAS TAIKOS PLANAS

Izraelio ministeris pirmininkas Shimon Peres įteikė savo vizito JAV-se metu šią savaitę naują Vidurinių Rytų taikos projektą. Tasai projektas nėra tačiau įtraukęs nei PLO (Palestinos Išlaisvinimo Organizacijos), nei Kremliaus atstovų.

NAFTOS FABRIKANTAS - NAUJAS ALBERTOS PREMJERAS

Don Getty, buvęs montrealietis, buvęs amerikoniško futbolo žaidėjas, o dabar stambus naftos fabrikantas, išrinktas vadovauti Progresyviųjų Konservatorių partiją Albertos provincijoje. Jis užima pasitraukiančio Peter Lougheed vietą.

Naujasis vadas šešeris pastaruosius metus užsiiminėjo bizniu. Prieš tai yra buvęs Albertos energijos ministeriu.

Atstovams teko balsuoti du kartu. Pastarajam balsavime, likus tik dviem kandidatams, Getty surinko 1061 balsą, o jo oponentas ukrainiečių kilmės Julian Koziak-827 balsus.

Naujasis premjeras yra 52 metų amžiaus ir bus prisaikdintas toms

pareigoms sekančių trijų savaitių laikotarpyje.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS SOVIETŲ SAJUNGOJE

Š.m. spalio mėn. 13 d. didelis žemės drebėjimas ištiko Sov. Sąjungos Centrinės Azijos sritis, ypač sovietinę Tadžikistano respubliką. Tass'o žinių agentūra, kaip paprastai, beveik jokių išsamesnių žinių nepateikia, tik šabloniškai pamini, kad „būta aukų“. Iš to sprendžiama, kad turėję būti daug žuvusių. Net septyni smūgiai (stipriausias jų virš 6 matavimų Richterio skalėje) drebino Leninabad'o miestą, kuriame gyvena apie 140 tūkstančių žmonių. Drebėjimo paliestose srityse yra hidroelektrinės jėgainės, tačiau apie jų likimą nieko nesakoma.

DAR VIENAS BANKAS ŠLUBUOJA

The Mercantile Bank of Canada, kurio pagrindinė būstinė yra Montrealyje, yra trečiasis Kanados bankas per trumpą laikotarpį atsidūręs finansiniuose sunkumuose. Didieji indėlininkai, bijodami banko bankroto, atsiima pinigus ir tuo dar labiau apunkina jau ir taip keblią banko padėtį.

Šį banką bando išgelbėti net šeši didžiausieji Kanados bankai. Banko pirmininkas R.L. Davidson'as taip pat pareiškė, jog Solomon Brothers Inc. bendrovė tarpininkauja galimam susijungimui su kitu banku. Minimas Nat. Bank, kuris esą tariasi su Otava siūlydamas šlubuojantį banką prisijungti.

The Mercantile Bank of Canada turi 12 poskyrių Kanadoje, bet jau nuo spalio mėn. 19 d. 4 jų uždarys (Quebec City, Hamilton, Regina ir Edmonton).

DĖL SOVIETINĖS "TEISYBĖS"

Š.m. rugsėjo mėn. 26 dienos numerįje Montrealio dienraštis "The Gazette" parašė vedamąjį, kuriame siūlo teisėjo Jules Dechènes vadovaujamai komisijai, sudarytai ištirti nacių karo nusikaltėlių problemą Kanadoje, išklausti visus liudininkus, taigi ir Sovietų Sąjungos KGB atrinktų asmenų parodymus. Prieš tokį keistą pasiūlymą pasisakė jau eilė skaitytojų. Vieną jų laiškų čia ir dedame. (Sekančiame numeryje atspausdinsime daugiau): "Aš esu priešingas jūsų rugsėjo 26 dienos vedamajame padarytam pasiūlymui, kad Dechènes Komisija priimtų ir sovietų liudininkų parodymus.

Jūsų sugestija, kad teisėjas Dechènes nuvažiuotų į Sovietų Sąjungą ir tenai rinktų parodymus (kaip jūs patys sakote, abejotinos vėties), yra tolygu pasiūlymui važiuoti nacių Vokietijon, kad ten būtų renkami parodymai apie tariamai įvykdytus žydų nusikaltimus.

Reikia nuolat atsiminti, kad Sovietų Sąjunga lygiai kaip ir nacių Vokietija, laiko savo teisinę sistemą tikrai paprasta savo vyriausybės politinio sparno tąsa, egzistuojančia pagrindi-

dinai kovoti prieš tokias pažiūras, kurios tariamai prieštarauja valstybės interesams.

Jau faktas, kad Sovietinė teisminė sistema gali persekioti tokį garbingą asmenį, kaip Andre Sacharov'ą, labai aiškiai sako visiems, kad mes neturėtume nieko bendro turėti su sovietų taip tariamais liudininkais bei sovietų sufabrikuotais dokumentais.

Laiškas pasirašytas A. Melnyk, gyvenančio St. Laurent (Montrealio priemiestyje).

PRANEŠA ELTA

VLIK'o SEIMAS

VLIK'o Seimas vyks š.m. GRUODŽIO mėn. 6-8 d.d. The Don CeSar Beach Resort viešbutyje, 3400 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida 33706.

GRUODŽIO 6 d. - 7:00 vak. - Seimo atstovų ir visuomenės pašnekesys Lietuvių Klubo salėje.

GRUODŽIO 7 d. - 9 val. r. - Seimo atstovų ir svečių registracija /The DonCeSar viešbutyje/.

Pirmas posėdis 9:30 val. r. Kalbės Seimui rengti komiteto p-ke dr. Irena Mačionienė, Seimą atidarys VLIK'o Valdybos p-kas dr. Kazys Bobelis. Invokacija - prel. J. Balkūnas, P.A. Seimo prezidento ir komisijų rinkimai. Sveikiniai. VLIK'o Tarybos p-ko pranešimas. VLIK'o Valdybos pranešimas. VLIK'o kraštų igaliotinių pranešimai. Po klausimų ir diskusijų - pietūs.

Antras posėdis 2:15 val. p.p. Tautos Fondo pranešimai. Diskusijos. Po pertraukos - Simpoziumas tema "Kopenhagos Tribunolo bei Taikos ir Laisvės Žygio atgarsiai ir besikeičianti Europos politika" - dr. K. Bobelis, dr. D. Krivickas, dr. J. Stiklorius ir inž. L. Grinius. Diskusijos. Komisijų posėdžiai.

6:30 val. v. - Kokteiliai, meninė programa, vakarienė /Grand Ballroom/.

GRUODŽIO 8 d. - 9 val. ryto - 12 val. p.p. - VLIK'o užbaigiamieji posėdžiai ir Seimo uždarymas. Himnas.

1 val. p.p. - Iškilmingos pamaldos Šv. Vardo Šventovėje, 5824 15th Ave., S. Gulfport, FL.

Visais Seimo rengimo klausimais prašoma kreiptis į Seimo p-ke dr. I. Mačionienę /813/367-1544/ arba į VLIK'o būstinę /202/667-1980/.

PRANEŠA ALTA

PADĖKA "WASHINGTON TIMES"

Dienraštis "Washington Times" gegužės 28 d. išspausdino J. Sobrano straipsnį: "The Holocaust We Don't Hear About", kuriame primenami Maskvos vykdyti žudymai Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Straipsnyje autorius kritiškai žvelgia ir į OSĮ įstaigos darbą, ypač pastangas tariamam karo nusikaltėlių deportuoti, remiantis sovietiniais parodymais. Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Teodoras Blinstrubas kartu su Inf. direktorium kun. J. Prunskiu tam dienraščiui pasiuntė padėkos laišką už įžvalgų straipsnį.

PRAPLEČIAMAS LIETUVIŲ TEISĖMS GINTI KOMITETAS

Savo valdybos posėdyje birželio 14 d. ALTAS nusprendė, kad reikia sustiprinti Lietuvių Teisėms Ginti Komiteto sudėtį ir veiklą. Dabar į jį šalia ligšiolinių narių dr. VI Šimačio ir Gr. Lazausko iš ALTO dar įeis Ramunė Tričytė ir kun. Juozas Prunskis. Tikimasi, kad ir VLIK'o valdyba bei JAV Lietuvių Bendruomenė sustiprins savo atstovavimą tame komitete.

UKRAINIEČIŲ SVEIKINIMAS

Milunchene, Antibolševikinio bloko vadovybėje besidarbuoją Slava ir Jaroslaw Stetzko, atvykę į New Yorką, atsiuntė sveikinimus ALTO centrui. Abu jie yra ypatingai veiklūs ukrainiečiai. Slava yra redaktorė "ABN Correspondence" žurnalo, o Stetzko yra buvęs Ukrainos premjeras.

ALT LEIDINYS INDIJOJE

Indijoje besidarbuoją I. Kacumanu palaiko ryšį su Amerikos Lietuvių Tarybos centru Chicago'je. Paskutiniame laiške jis džiaugiasi iš ALTO gautu leidiniu "Lithuania" ir informuoja, kad jis renka parašus po prašymu Sovietų Sąjungos vadovybei, kad grąžintų Klaipėdos bažnyčią tikintiesiems.

DĖMESIO GYVENUSIEMS ŠVEICARIJOJE!

ŠVEICARIJOJE GYVENE LIETUVIAI prašomi atsiliepti.

Š.m. LA PKRIČIO 30 d., JAUNIMO CENTRE, CHICAGO-JE organizuojamas sąskrydis visų Šveicarijoje gyvenusių lietuvių.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti artimiausioje ateityje: Birutei PRAPUOLENIENEI, 4335 S. Maplewood Av., CHICAGO, IL. 60632, tel. /312/927-2989.

PRANEŠA LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

LIETUVOS DVASIŠKIŲ DELEGACIJA 43-me TARPTAUTINIAME KONGRESE NAIROBI

Tarptautiniuose eucharistiniuose kongresuose paprastai dalyvauja daugybė tikinčiųjų iš įvairių pasaulio kraštų. Šios rūšies eucharistinių kongresų jau yra buvę 43. Pirmasis Eucharistinis tarptautinio masto kongresas yra įvykęs Lillie mieste (Prancūzijoje), 1881 m.

Į tokius tokius tarptautinius kongresus atskiri kraštai stengiasi pasiųsti specialias delegacijas, viešai ir oficialiai atstovaujančias savojo krašto K. Bažnyčią. 41-me Tarpt. Eucharistiniame Kongrese, įvykusiame 1976 m. Philadelphia, JAV, ir 42-me Tarpt. Eucharistiniame Kongrese, įvykusiame 1981 m. Lourde, Prancūzijoje, dalyvavo ir Lietuvos tikinčiųjų delegacijos. Taip pat ir šiame 43-me Tarptautiniame Eucharistiniame Kongrese Nairobi, Kenijoje, dalyvavo delegacija iš Lietuvos. Ją sudarė: J. E. vysk. Juozas Preikšas, J. E. arkiv. L. Povilonio augziliaras, Delegacijos vadovas, kun. Julius Baltušis, Kalvarijos klebonas ir Vilniaus arkiv., Kunigų Tarybos konsultatorius kun. Antanas Bitvinskis, Kauno arkiv. Kurijos kancleris, kanauninkas Kazimieras Gasčiūnas, Plungės klebonas ir dekanas /Telšių vyskupas/ kan. Jonas Jonys, Kaišiadorių kurijos kancleris, kun. Jonas Juodelis, Panevėžio kurijos kancleris ir šv. Petro ir šv. Povilo klebonas, kun. Vytautas Vaičiūnas, Kauno arkiv. Tarpdiecezinės Kunigų Seminarijos vice-ректорius.

Lietuvos delegacija atskrido į Nairobi penktadienį - rugpjūčio 9 d. vakare. Ją Nairobi aerouoste pasitiko Nairobi arkivyskupijos kardinolas Maurice Otunga, Apaštalinės Nunciatūros atstovas ir prel. A. Bačkis. Visi delegacijos nariai buvo apgyvendinti Šv. Tomo Akviniečio vietos kunigų Seminarijoje, kurioje jau buvo apie 100 kitų kongreso narių svečių.

43-sis Tarptautinis Eucharistinis Kongresas Nairobi prasidėjo sekmadienį, rugpjūčio 11 d. ir baigėsi sekančią sekmadienį, rugpjūčio 18 d.

Visose Nairobi bažnyčiose buvo pravedama Švč. Sakramento adoracijos valanda. Tokia adoracijos valanda buvo ir vietos Seminarijos koplyčioje, kurią pravedė Lietuvos delegacijos nariai. Čia pirmą kartą Afrikos kontinente suskambėjo lietuviškų giesmių melodijos, litanija bei maldos, šalia keletos lotyniškai pagiedotų giesmių. Buvo įjungtos intencijos liečiančios Lietuvos Bažnyčios reikalus. Šioje adoracijos valandoje dalyvavo ir kitų kraštų delegacijos nariai, kurie žavėjosi lietuvių kalba ir lietuviškų giesmių melodijomis.

Šv. Tėvas, vos tik atvykęs į Nairobi Nunciatus rezidenciją, tą patį vakarą priėmė visus Lietuvos Delegacijos narius. Trumpai su kiekvienu iš jų pasikalbėjęs, juos palaimino ir prašė perduoti jo linkėjimus arkiv. L. Poviloniui bei kitiems Lietuvos vyskupams, kunigams ir tikintiesiems su jo specialiu apaštalinio palaiminimu.

Šeštadienį po pietų, Šv. Tėvas laikė koncelebruatą šv. Mišias už jaunimą didžiuliame Nairobi Nyayo stadione, talpnančiame 40.000 žmonių. Kartu koncelebravo ir Lietuvos delegacija.

Tuo metu Lietuvos Delegacija patyrė daug nuširdumo ne tik iš kitų Delegacijų, bet ir iš vietos užsienio Kongreso dalyvių. Jie visi parodė ypatingą dėmesį ir supratimą esamai Lietuvos Bažnyčios padėčiai. Taip pat ir tarptautinė spauda palankiai paminėjo Lietuvos Delegacijos dalyvavimą Kongrese. Tuo labiau, kad kiti komunistų pavergti kraštai nebuvo atsiuntę jokios oficialios delegacijos.

Pasibaigus visoms 43-jo Tarptautinio Eucharistinio Kongreso iškilmėms, Lietuvos Delegacija sekmadienio vakare, rugpjūčio 18 d. išskrido namų link, bet dar keletai dienų sustojo Romoje. Čia ji buvo šiltai sutikta Romos lietuvių kunigų. Bent paskubomis Delegacijos dalyviai galėjo aplankyti Romos šventoves ir buvo pagerbti iškilmingais pietumis Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.

REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA

TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00

Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

IŠ POGRINDŽIO SPAUDOS PERSPEKTYVOS Nr. 22

P. PEČELIŪNO PASKUTINIS ŽODIS

P. Pečeliūnas paprašė pasikeisti vietomis su V. Skuodžiu, kad galėtų kalbėti į mikrofoną. Teisėjas leido. Pečeliūnas gailėjosi, kad nepasirašė sau kalbos, bet tikisi netrukdomas pasakyti viską, ką norėtų, nes "gal paskutinį kartą mane gali išgirsti žmonės čia /Lietuvoje/".

Apie save Pečeliūnas pasakojo, kaip vargingai augo, kaip sunkiai teko vargti siekiant mokslo. Visą laiką mokėsi dirbdamas. Gimnazijos kursą išėjo savarankiškai per dvejus metus ir, sekmingai išlaikęs egzaminus, įstojo į aukštąją mokyklą, studijavo visą laiką dirbdamas. Pamilęs knygas, jas rinko į savo didžiulę biblioteką. Žino knygų bei kiekvieno spausdinto ar ranka rašyto teksto vertę. Per tai pateko į dabartinę padėtį. Sunkūs buvo tie metai. Būdamas dispanserinis ligonis, negalėjo valgyti kalėjimo maisto, maitinosi beveik vien tuo, ką atnešdavo sužadėtinė. Ir dabar štai jos salėje nėra! Kodėl? Ogi už tai, kad ji įteikė gėlių, nuteista. Kažin, ar begalėsiu ją pamatyti. Argi tai nusikaltimas - įteikti gėlių? Mes visus metus nesimatėm. Ji nežinojo nieko apie mane. Ir aš nežinojau, kaip ji reagavo į tai, kad buvau areštuotas. Iš gėlių supratau, kad neišsivadėję. O ji - nubausta. Tie žiedai man vienintelis džiaugsmas per tuos metus. Mane labai išvargino tardymai. Per dieną kartais tardydavo net tris kartus. Žmogui su mano sveikata tai gana sunku pakelti. Negavau jokios medicininės pagalbos, nors kreipiausi ne kartą. Tik kai prieš pat teismą paskelbiau bado streiką, mane nuvežė į Lukiškių kalėjimą ligoninę, tačiau tyrimo rezultatų ir šandien nežinau. Neturėjau ir juridines paramos. Tardytojas vis kartodavo: "teisme išsiaiškinsi", o teisme taip ir nepavyko nieko išsiaiškinti. Taip ir liko man neaišku, kuo esu kaltinamas. Pagal kaltinimo formulotę lyg ir labiau tiktu 199 str., o esu kaltinamas pagal 68 straipsnį. Kodėl kaltinamas už tuos tekstus, kuriuos nusirašiau pastaruoju metu? Tada reikia mane apkaltinti ir dėl daugumos mano bibliotekoje eančių spausdinių. Ten yra 16-to, 17-to amžių tekstų, leidinių ir 20-to amžiaus pradžios, kurių turinys taip pat neatitinka dabartinės spaudos.

Teisėjas stengėsi visą laiką išsiaiškinti mano pažiūras. Aš vengiau to, nes pažiūrų aiškinimas yra ne teismo reikalas. Teisti reikia už veiklą, o mano atžvilgiu, jokios veiklos neįrodyta. Tai už ką esu teisiamas, kaip koks nusikaltėlis? Tačiau, kad neliktų jokių neaiškumų, aš čia visiems pasakysiu, kad esu praktikuojujantis katalikas ir visą gyvenimą elgiausi pagal savo sąžinę. Dar jaunystėje, kai gana vargau, man buvo pasiūlytas "geras darbas" ir nemažas atlyginimas. Tačiau aš pasirinkau verčiau be ištaigos gyvenimą. Ir dabar, po pirmosios kratos /79.11.24/ man buvo pažadėtas ir geras butas, ir geras darbas, jei papasakosiu viską, ką žinau, apie nelegalios literatūros leidinius ir žmones, susijusius su ja. Bet aš laisva valia pasirinkau sunkesnę kelią, kuris dėl mano silpnos sveikatos gali užsibaigti svetimoje žemėje. Ir jeigu iš naujo reiktų rinktis, aš nesvyruočiau. Taip aš suprantu savo gyvenimo prasmę.

Nežiūrint P. Pečeliūno prašymo netrukdyti jam kalbėti, teisėjas Ignotas tarpais jį nekantriai nutraukdavo, kartais net nekantriai užsimindamas, kad V. Skuodis tai nesisukinėjo apie vieną ir tą patį klausimą.

Teisėjas paklausė G. Iešmanto ar jo paskutinis žodis ilgai užtruks. G. Iešmantas atsakė, kad tris minutes. Bet teisėjas vistiek posėdį atidėjo iki gruodžio 22 d. 10 val.

Vos tik teisėjas paskelbė apie posėdžio pabaigą, teisiamojam V. Skuodžio dukros Giedrė ir Daiva iš salės metė gėles teisiamiesiems. Kilo triukšmas. Vieni sargybiniai puolė prie Skuodyčių, kiti griebė gėles. Teisėjas pasiskubino iš salės pasišalinti, nedavęs nurodymų, ką daryti. Sargybiniai pasimetė. Tuo pasinaudojo Skuodytės, išspruko į vestibulį pas teisiamųjų draugus. Čia jų nebesivijo. Tačiau į sekančius posėdžius jų jau nebeįleido. Vėliau Daivą Skuodytę už šį poelį svarstė Vilniaus Dailės Institute, kur ji studijuoja. Čia apsiriboję papeikimu. Be to, instituto rektorius pareiškė jai kitą papeikimą už paskaitų praleidimą teismo dienomis. Giedrė Skuodytė netrukus po teismo buvo priversta išeiti iš darbo Valstybiniame banke.

1980 m. gruodžio 22 d. Posėdis prasidėjo 11 val.

G. IEŠMANTO PASKUTINYSIS ŽODIS

G. Iešmantas pažymėjo, kad jo paskutiniuuoju žodžiu gali būti jo straipsnis "Mintys parašėse". Jis padėkojo teismui, kad nepaisant jo prašymo, paremto ir kitų teisiamųjų, neversti sūnaus liudyti prieš tėvą, teismas nesutrukdė pagrįsti dar vieną tiesą /apie lietuvių dalį atliekant priverstinę karinę tarnybą/, teismo pavadinta šmeižtu. Jei ir sūnus paliudijo, vadinasi 2 psl.

iš tikro taip yra. G. Iešmantas atkreipė dėmesį į tai, kad nežiūrint pastangų, nepavyko nei vieno iš jų sukompromituoti psichoekspertyzėmis. Įsitikinimų tvirtumas sujungė čia salėje susitikusius.

"Apskritai, man poezija buvo ir yra tikrasis gyvenimas. Jau vien dėl to mano asmeninis likimas man pačiam mažiausiai rūpi. Aš nenoriu pražudyti savo tikrojo gyvenimo, kurį gyvenau ne dėl savęs, o dėl laisvės, tiesos, dėl Tėvynės".

G. Iešmantas savo paskutinįjį žodį užbaigė eilėmis, skirtomis šį proceso farsą stebėjusiems ir likimo draugams. Eilės pilnos ryžto ir vilties.

Teisėjas skelbia pertrauką, nenurūdydamas jos trukmės. Teismas išėina tartis dėl nuosprendžio.

Pertrauka tęsiasi nuo 11 iki 15 val.

Teismine kolegija nusprendė V. Skuodžiui skirti 7 metų laisvės atėmimo, atliekant bausmę griežto režimo lageryje ir 5 metus nutėmimo;

G. Iešmantui skirti 6 metus laisvės atėmimo, atliekant bausmę griežto režimo lageryje ir 5 metus nutėmimo;

P. Pečeliūnui skirti 3 metus laisvės atėmimo, atliekant bausmę griežto režimo lageryje ir 5 metus nutėmimo.

ATVIRAS LAIŠKAS

Mus griežtai nutelsė už tai, kad mylėjome savo Tėvynę, už tai, kad troškome savo tautai laisvės, už tai, kad nesutikome tapti lietuvių tautos išgamų arba jos priešų vergais. Tačiau mūsų sąžinė yra rami, nes priešas nepajėgė palaužti mūsų valios.

Dabar mes esame kelyje į katorgą, po kurios seks ilgi nutėmimo metai Sibire. Nežinia, ar visi kada nors sugrįšime į savo Tėvynę. Tačiau savo ateitį pasitinkame ramūs ir tvirti. Mus pačius skiria kai kurios mūsų pažiūros ir įsitikinimai. Vienas iš mūsų socialistas, kitas demokratas, trečias humanistas; du praktikuojantys katalikai, vienas indiferentas. Tačiau mus visus jungia idėjos, dėl kurių ryžomės paaukoti savo regimąją laisvę. Dabar mus dar labiau sujungė bendra lemtis...

Iš niūraus kalėjimo požemio siunčiame savo padėką, nuoširdžiausius linkėjimus ir meldžiam Dievo palaimos ir gausių malonių visiems, kurie prisimena mus geru žodžiu. Mes turim viltį, jog mūsų auka sudėta ant Tėvynės aukuro, palaikys liepsną, kurios neužgesins jokios gyvenimo smulkmenos.

Pskovo Kalėjime 1981 m. sausio 17 d.: Gintautas Iešmantas, Vytautas Skuodis, Povilas Pečeliūnas.

PANAIKINKIT OSI

/Ištraukos iš Joseph Brevda straipsnio, atspausdinto 1985 m. birželio mėn. 10 d. laikraščio "NEW SOLIDARITY" numerio/. Vertė ir parušė Jonas Buknaitis /tęsinys/

"Asmuo, kuris įteikė WJC /Pasaulio Žydų Kongresui/ įtariamųjų karo nusikaltėlių sąrašą buvo Charles R. Allen, vienas stambiausių sovietams simpatizuojančių propagandistų, kuris šiandien yra svarbus OSI patarėjas.

Allen'o pirmieji rašiniai, giną sovietų interesus, pasirodė spaudoje 1952 m., vėliau išleisti atskira knyga, pavadinta "Concentration Camps USA" /Koncentracijos stovyklos USA/. Allen'io įrodinėjo, kad komunistų kalinimas JAV-se, pagal McCarran Aktą, tolygus nacių mirties lagerių sistemai. Po to straipsnio paskelbimo, Allen tapo ryšininku su visuomene/public relations director/ Elektros Darbininkų Profesinėje Sąjungoje /UE-Union of Electrical Workers/, gerai žinomoje savo komunistine dvasia. 1962 ir 1963 metais Allen parašė tuos du rašinius, kurie vėliau buvo naudojami, kad būtų pateisintas OSI įsteigimas.

Pirmasai, pavadintas "Nazi War Criminals in America" /Nacių Karo Nusikaltėliai Amerikoje/, buvo atspausdintas komunistų leidinyje "Jewish Currents" /Žydų Aktualijos/ ir socialistų "Morning Freiheit" /Rytmečio Laisvė/ ir teigė, kad maždaug 30 JAV-ųjų piliečių esą nacių karo nusikaltėliai. Allen ypatingu taikiniu pasirinko dr. Hubert Stughold, tuo metu einantis Erdvės Medicinos direktoriaus pareigas Brooks karo aviacijos bazėje JAV-se ir vieną pagrindinių NASA figūrų, kaltindamas jį esant karo nusikaltėliu.

1963 metais Allen išleido knygą "Heusinger and the Fourth Reich" /Heusinger'is ir Ketvirtasis Reichas/, taigi apie asmenį, kuris tik ką paskirtas NATO /Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos/ karinio komiteto direktoriumi, tai yra apie JAV-ųjų generolą Ernst Heusinger'į. Allen'o knygoje palaikoma sovietinė propaganda, kad NATO yra naciška ir kad JAV-ųjų saugumas bei kariuomenė globoja nacių.

Allen'as prisipyręs tvirtino, kad NATO yra atkūrimas naciškos vyriausios ginkluotų pajėgų vadovybės ir tikras įsikūnijimas naujo ketvirtosio reichs. NATO tikslas esąs įvykdyti senas vokiečių nacių užmačias: pavergti rytinę Europą.

1963 m., po knygos apie gen. Heussiner'į pasirodymo, Allen'as nukeliavo į Sovietų Sąjungą, kad parašytų savo knygutę "Journey to the Soviet Trade Unions" /Kelionė pas sovietų profesines sąjungas/. Knygutės išleidimą rėmė National Council of American-Soviet Friendship /Nacionalinė Amerikiečių ir Sovietų Draugystės Taryba/. Joje liaupsinama sovietinių profesinių sąjungų gajį demokratine dvasia. Tenai Allen'as rašo, kaip jis nudžiugęs, patyręs, kad net Sibiro profesinės sąjungos žinančios apie jo knygą, kurioje NATO pavadinta naciška organizacija.

1960 metų viduryje Allen'as įsitvirtino kaip "nacių medžiotojas". Jo glaudžiausiu bendradarbiu buvo Pasaulio Žydų Kongresas /WJC/, šiuo metu vadovaujamas Edgar Bronfman'o, kuris taip pat prisidėjo akcijoje prieš gen. Heusinger'į.

Allen'o prosovietinė veikla 1960-ųjų metų laikotarpyje pasidarė tokia žymi, jog net FBI/amerikiečių saugumas/ buvo priverstas ją patyrinėti. 1970 m. Allen pavarė buvo iškelta parlamento vidaus saugumo komiteto /House Committee on Internal Security/ posėdžiuose bent septynerius kartus. Tie tyrinėjimai tačiau nepakenkė Allen'ui tapti Teisingumo Ministerijos išlaikomos OSI patarėju.

Nors oficialus ryšys tarp Amerikos Įstatymų vykdymo pareigūnų ir Sovietų Generalinio Prokuroro įstaigos buvo užmegztas tik 1979 m. /taigi, įsteigus OSI/, Henry Kissinger'is buvo suorganizavęs tiesioginį kolaboravimą tarp Sovietų Generalinio Prokuroro ir JAV/State Department/ užsienio reikalų ministerijos bei JAV teisingumo ministerijos jau 1976 metais, prieš

pat prez. Carter'io inauguracija. Pradinis Kissinger'io pretekstas tokiam sovietų įsibrovimui į JAV teisingumo ministeriją buvo žydų mažumos persekiojimas Sovietų Sąjungoje. Pasinaudodamas šiuo vis labiau Amerikai rūpimu reikalu, Kissinger'is nustatė vėliau savo darbo tvarkę.

1971 metais grupė JAV- prokurorų, priklausančių JAV New York'o Pietinės Srities Teisininkų Įstaigai bei Manhattan'o ir Brooklyn'o Sričių Teisininkų Įstaigoms, pradėjo reguliariai susitikinėti su Sovietų Generalinio Prokuroro, viešai pateisinant, jog tai daroma ryšium su Sovietijos žydų persekiojimu.

Nors nominaliu to grupės vadovu buvo Nicholas Scopetta, tuometinis Tyrinėjimų Komisijonierius New Yorke /Commissioner for Investigations of New York/ vyriausia figūra toje grupėje laikytinas tačiau atsargos generolas Telford Taylor, buvęs Nuernbergo karo nusikaltimų teismo JAV-ųjų prokuroras. Taylor gi ilgą laiką palaikė glaudžius santykius su Alan Dershowitz ir Walter Rockler, kurie gerokai pasidarbavo, kad būtų įsteigta OSI. Rockler'is buvo šios įstaigos pirmasis direktorius.

Taylor ir Rockler, abu Nuernbergo Teismo dalyviai, pažino tuometinį Sovietų Generalinį Prokurorą generolą Rudenko, kuris buvo Sovietų delegacijos vadovas Nuernbergo Teismo byloje. Nuo 1971 m. iki 1974 m. Taylor ir jo padėjėjai reguliariai vyko į Sovietų Sąjungą susitikti su gen. Rudenko, tariamai rūpintis Sovietijos žydų persekiojimo reikalais. Tų susitikimų duomenys buvo tiesioginiai atreportuojami H. Kissinger'ui, kuris tokius susitikimus ne tikti leido, bet ir skatino.

/ bus daugiau /

SKOLA - NUOMA /LAND-LEASE/ KŪDIKIS NENATŪRALIOS SĄJUNGOS

Romen Farov

(tęsinys)

Tuo metu Ameriką Maskvoje atstovavo admiras Stanley. Jis buvo griežtas šalininkas karo su Vokietija ir siūlė prezidentui skelbti Vokietijai karą jau 1940 m. birželio mėnesį. Nuvyko Maskvon, įsitikinęs galimu abipusiu plačiausiu bendradarbiavimu, bet patyręs tikrąybę, labai apsvylė. Pasirodė, kad rusai stebėtinai viskuo nepasitiki. Iš jų negalėjai gauti tikrų žinių kokie reikėmyns reikalingiausi, menkiausias svarbos klausimų sprendimas tęsdavosi be pabaigos. Užsienio diplomatai buvo visiškai izoliuoti. Pritrūkęs kantrybės, 1942 m. spalio mėnesį atvažiavęs Washingtonan, jis pareiškė prezidentui: "Pakaks mums vaidinti Kalėdų Senelį /"Santa Claus"/ reikia iš Stalino irgi reikalauti..." Prezidentas vienok buvo įsitikinęs, kad Sovietų Sąjungą reikia gelbėti viskuo, nors rusai jokio dėkingumo už tai nereiškė. Karo pradžioje "Pravda" talpino straipsnius, aprašydami sąjungininkų karo pramonės potencialą ir kokią pagalbą gauna Sovietų Sąjunga. Buvo reikalas pakelti kritusias šalies nuotakas ir parodyti, kaip galingi sąjungininkai. Tačiau 1942-1943 metų žiemą, kada situacija frontuose pagerėjo, ir gaunama užsienio pagalba kas mėnesį gausėjo, žinios apie tai spaudoje pranyko. Spauda rašė, ir oficialūs Sovietų pranešimai /1943 m. vasario mėn. 23 d. Stalino įsakymas/ visur skelbė, kad Sovietų Sąjunga kariauja viena be jokios pagalbos iš bet kur.

Tos neteisybės nepakęsdamas, admiras Stanley 1943 m. kovo mėnesį Maskvoje, sukvietęs užsienio žurnalistus, pranešė: "Amerikiečiai daug aukojasi, kad pagelbėtų Sovietų Sąjungai, tačiau jos kraštas apie tai nieko nežino, nežino ir iš kur ta visa pagalba gaunama."

Ši konferencija neturėjo didesnę įtakos Washing - tono administracijai, taip pat mažai paveikė amerikiečių nuomonę. Amerikiečiai tuo metu buvo apsvaigę susižavėjimu Rusija. Jam karo pradžioje žurnalo "Time" formuluojama nuomone, Stalinas iš neprastaburnio, kruvinom rankom budelio, virto geraširdžiu senu "džentelmenu". "Life" žurnalo korespondentas netgi pareiškė: "Rusai yra velnioniškai panašūs į mus" - "apsirengimas, išvaizda, ir galvoja visai kaip mes..."

Po spaudos konferencijos žurnalas "Mir katolicizma" rašė, kad jeigu šitokie įsitikinimai vyraus ilgiau, tai suklauksime ir dar vieno karo. Dauguma amerikiečių admiral Stanley preiškimą traktavo kaip "audrą vandens stiklinėje".

Nelaukęs kol bus pasiūlyta, admiras Stanley padavė atsisąstydinimo pareiškimą ir Prezidentas tai priėmė.

Sovietų Sąjunga irgi pasimokė. Karo laimėjimas dar buvo tolimas, ir kada vokiečiai vėl užėmė Charkov'ą, pamatė, kad jie yra dar labai galingi. Kivirčiai sąjungininkams būtų nenaudingi ir neleistini. Taip sovietinėje spaudoje vėl staiga atsirado žinios apie amerikiečių teikiamą pagalbą. 1943 m. pabaigoje amerikiečių tiekimas pasiekė rekordinį skaičių. Pertvarkyti Irano uostai buvo pajėgūs priimti didžiuliosios prekių kiekius ir nauji geležinkeliai bei sausumos keliai buvo pajėgūs toliau transportuoti gėrybes. Amerikos gausi technika buvo mesta į frontą. Tankų bei patrankų nebuvo labai daug, bet lėktuvų skridimo techniški duomenys visiškai patenkino rusų lakūnus. Sunkvežimiai "Studebaker" tašo pagrindine transporto priemonė Sovietų armijoje. 1944 m. pradžioje, kada jau visi pagalbiniai darbai buvo baigti, "Skolos-Nuomos" Įstatymo veikimas buvo pilnas. Sovietų Sąjunga garbino amerikiečius už gaunamą pagalbą. Amerikos atstovu Maskvoje buvo paskirtas Harriman'as. Atrodė, kad visas eina sklandžiai. Prasidėjo pokalbiai apie polarinį ekonominį bendradarbiavimą. "Skolos-Nuomos" Įstatymas nustatė veikti, o Sovietai norėjo gauti kreditų. Molotov'as patiekė Harriman'ui pageldavimą, kad gautų pramonės įmonėm reikmenų už 6 milijardus dolerių iš 2 ir 1/4% trisdešimčiai metų. Skolos gražinimas būtų pradėdamas po 10 metų. Užsakymams, duoties dar karui nepasibaigus, turi būti 20% nuolaida.

Sovietai galvojo, kad amerikiečiai su tuo turės sutikti, nes, sustojus karo pramonė, greitai gausės prekių perteklius ir prasidės didelė depresija.

(bus daugiau)

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

JALTOS AUKOS

/ tęsinys /

.....Jauna motina vėliau pasakojo savo prisiminimuose:

"...Mačiau kaip britų kareivis nučiupo vaiką iš motinos ir norėjo įmesti jį į važmenį. Motina užgriebė vaiko koją ir abu traukė jį į priešingas kryptis. Mačiau paskui, kad motina nebelaikė vaiko ir kad jis buvo numestas į vežimą. Nežinau, kas paskui įvyko. Buvo sudaužytas mūsų altorius, dvasiškių rūbai suplėšyti... Mes buvome taip suspausti, kad viena motina su Kazanės Madonos ikona prie krūtinės, pradėjo dusti ir žiopčiojo, sunkiai kvėpuo -dama. "Viešpatie!", meldžiausi, "kodėl aš tokiu metu turėjau vaiką? Viešpatie! Ką man daryti? Šv. Teodozijau, gelbėk mano dukterį! Jeigu tik per šį baisų penktadienį aš ją išsaugočiau, pažadu pasninkauti visą gyvenimą kiekvieną penktadienį, kad niekada nepamirščiau šios dienos!"

Ir nuostabu: ta pati minia, kuri atrodė baigė mus uždusinti, pradėjo atslūgti ir mus išstumti. Ir kaip - ne į kareivių grandinės pusę, bet į priešingą, kad prieš mus atsivėrė kelias, vedantis į tiltą, per upę, į mišką".

Tai buvo tiltas per Drau, kuri vinglavo pietiniu šonu /Peggetz stovyklos/. Net vasarą Drau teka neįtikėtina srauniai, ir kai stipriai besigrūdanti bėgančiųjų srovė užplūdo tiltą, moteris, kuri čia pasakojosi, pamatė kitą motiną, apkabinusią kietai savo vaiką. Ji metėsi nuo tilto į putojantį sraunų vandenį.

Pasakotoja ir jos šeima laimingai paspruko į kalnus po keletos pavojingų epizodų; ji laikėsi savo pažado ir nuo tos dienos kiekvieną penktadienį valgo tik duoną su vandeniu.

Tuo metu pasirodė ir Batalijono medicinos karininkas John Pinching. Jis atvyko tuo momentu, kai žmonės buvo rimtai sužeisti. Jis prisimena apie tuziną vidutinio amžiaus žmonių, daugiausiai sužeistų į galvą, kuriems su - teikė pirmąją pagalbą. Kai kuriems galėjo susiūti žaizdas vietoje, keli, pusiau nustoję sąmonės, buvo nugabenti į Lienzo ligoninę. Ant vieno žolėto pakraščio jį pastebėjo vertėja Olga Rotova ir priėjo prie gydytojo: "Gydytojas išreiškė savo pasipiktinimą dėl jėgos ir ginklo vartojimo prieš mūsų žmones. Tai nežmoniška, -kalbėjo jis, atvirai pravirkęs", -pasakojo ji.

Buvo šaudoma į bėgančius miškan. Gal 20 ar 30 nusiskandino Drau vandenyse. Gydytoja Praskovia Voskoboinikova šoko į upę kartu su visa šeima - vaikais, motina ir seserimi. Daugelis tokių atvejų buvo paliudyta, kur ir motinos metė savo vaikus į upę iš desperacijos, gelbėdamos juos nuo kančių Sovietų vergų stovyklose. Vienas liudininkų pasakojo, kaip kazokas prisirišo prie balno ir šoko kartu su arkliu į putojančius Drau verpetus.

Britų karininkai buvo pasibaisėję tokio visiško beviltiškumo veiksmams. Kenneth Tyson prisimena vieną pasikorusį ant medžio prie Doelsch stovyklos ir pats Rusty Davies atsimeina matęs tą dieną kelioliką pakaruoklių. Vėliau jie užtikio žolėje 5 lavonus. Motina ir jos 3 vaikai, jauniausias - mergytė vos vienu metų. Visi žuvę nuo vieno šūvio į pakaušį. Kiek toliau gulėjo išdriekęs vyro kūnas. Šalia jo revolveris, kuriuo jis nusišovė paskutinis. Ypatinai šis vaizdas, daugiau negu visa kita parodė Davies'ui, kokia

baimė sugniaužė kazokus, galvojant, kad jie gražinami į Sovietų Sąjungą.

Ir kitose stovyklose vyko panašios scenos. Tik keletas kazokų pareiškė grįžtą savo noru.

Olga Rotova pasakoja, kaip Rusty Davies ieškojo gėn erolo Domanov'o žmonos minioje, norėdamas ją apsaugoti nuo spūsties. Nepasisekus, jis išbalęs ir susinervinęs paprašė jos, kad ji pasakytų savo žmonėms nesipriešinti. "Aš britų kariškis, negaliu toliau žiūrėti, kaip mušami beginkliai žmonės... moterys, vaikai. Aš negaliu daugiau leisti prievartos, negaliu, negaliu daugiau!" Ir jis verkė.

Jis pasistengė išsijoti keletą senųjų emigrantų, tarpe jų surado ir generolų Krasnov'o ir Domanov'o žmonas. Vissus juos patalpino improvizuotoj saugojamaj pašūrėj per visą tą sąmyšį. Taip tie išvengė grįžimo. Vėliau, kasmet jis gaudavo kalėdines korteles iš keliolikos tų žmonių, kurie paskui apsigyveno Genujoj ir kituose miestuose Vakaruose.

Kitas atvejis - Domanov'o žvalgybos karininkas, dekoruotas MC žymeniu karaliaus George V-tojo iki tų dienų tarnavęs Hong Kongo Policijoje kaip britų karininkas. Jį atiduoti Sovietams Argyl's vadovybė jokių būdu nenorėjo. Jam parūpino civilius rūbus ir leido pabėgti.

Žemiau apasakojamas epizodas kitoje stovykloje, yra visiškai kitoks:

"Majoras Goff buvo anksčiau pranešęs, kad kazokų majoras Ostrovsky galų gale sutiko kooperuoti su britais ir todėl jam bus leista vykti į Sovietų zoną savo paties štabo automobiliu. Lydimas kazoko šoferio, tarnautojo ir ištikimo šunelio, jis šoko į Volkswagen'ą. Kadangi aplinkui esantys britų kareiviai nemokėjo rusiškai, jis laisvai kalbėjosi su savo kompanjonais. Po trumpo pašnekesio buvo nutarta pasinaudoti pirma proga ir nuvyti iki mašinos į upę ar į pakraušę. Geriau dabar nusižudyti, negu vis laukti lėtos mirties vėliau. Stipriai plakančia širdimi užvedė motorą. Bet - jis užsikirtė, nors ir padedant keliems britų karininkams /jie buvo iš Wales srities Anglijoje/, nepasisekė užvesti. Majoras Goff ir pulkininkas Rose Price, stovintys netoliese. Iiepė Ostrovskiui lipti į jų džipą, o kazokų kareiviams į sunkvežimius.

Lekiant vieškeliu, Ostrovsky galvojo apie savo motiną, likusią Vokietijoje ir savo sielą pavadė Aukščiausia - jam. Tuo pačiu metu pasigirdo už jų nuolatinis mašinos signalas. Nustebęs maj. Goff paliepė šoferiui išsukti į šoną ir laukti. Ant motociklo prilėkė britų karininkas, nušoko nuo jo ir atbėgo iki džipo. Uždusęs perdavė kažkokią žinią, matomai labai svarbią. Majoras Goff klausėsi, davė šoferiui įsakymą, ir tada džipas, lydimas motociklo, apsiskuko ir lėkė atgal keliu iš kur buvo atvykę. Kas gi dabar darėsi? Ostrovsky buvo visiškai pritrenktas, kai vėl suko atgal į stovyklą Weitensfeld. Būrys britų kareivių matomai susijaudinę, šūkavo ir mojavė rankomis. Ostrovskio džipa pastatė šešelyje po medžiu. Priėjo karininkas, nešdamas arbatą, biskvitus ir cigaretes ir pasakęs, kad tai padės kazokams nuraminti nervus, pasišalinio. Ir dar kartą šią dieną Ostrovsky pagאלvojo, kad atėjo jo paskutinis valanda: jie tikriausiai jį sušaudys dabar. Tas pat karininkas, pasirodęs ant motociklo, atėjo su dokumentu, sakydamas, kad Ostrovsky jį pasirašytų. Tad - turėjo bū-

ti paskutinis prieš jį aušaudant formalumas. Pastebėjęs jo išraišką, britas šypsodamasis užtikrino, kad jis nesu - praręs, kas vyksta: "Jūs esate išgelbėtas, ir turite pasirašyti šį formuliarą su klausimais!"

Ir vėl pritrenktas, Ostrovsky paklausė, kas bus su jo draugais, dabar sėdinčiais laukiančiame važmenų konvojuje. Vyresnysis karininkas paaiškino: "Jūs esate mūsų draugai - baltieji rusai, kurie buvo išvykę iš Sovietų Sąjungos prieš 1938 metus, ir tad neprivalote būti išvežami. Taigi, surašykite visų savo draugų pavardes."

Galų gale Ostrovsky įtikėjo, kad tikrai buvo išgelbėtas. Džiaugsmingai nušoko iš džipo ir su būreliu britų nuėjo ant vieškelio. Čia stovėjo virtinė laukiančių sunkvežimių. Priartėjus prie paskutiniojo važmens jos pabaigoje, Ostrovsky sušuko pabrėžiančiu tonu į laukiančius veidus: "Draugžiai! Jūs visi išvykote iš Rusijos kartu su manim!" Iš eilės apeidamas kas 6 sunkvežimius, jis tą patį kartojė, klausė tuos pačius klausimus ir buvo užplūdyti tokie patys formuliarai. Majoras Ostrovsky įvairiomis užuominomis ir gestais davė suprasti, kokius atsakymus anie turėjo duoti; tarp kitų, kad jie emigrantai, išbėgę prieš karą ir taip negali būti laikomi Sovietų Rusijos išdavikais. Lydėjęs jį atsakingas už šią procedūrą britų karininkas išpėjo majorą nesikišti per daug - tuo pačiu duodamas suprasti, kad primerks akis ir nematys kai kurių išsiskukinėjimų. Popov'ui, esančiam viename iš sunkvežimių, visi pergyvenimai pasidarė persunkūs ir jis, išbalęs pradėjo blaškytis ir šaukti nesuprantamus žodžius ir turėjo būti perkeltas į greitosios pagalbos mašiną.

Šį "skryningą" prisimena maj. Družakin'as taip: apklausinėjantis karininkas priėjo prie jo ir paklausė, kur gyvena prieš karą. Pasakius, kad Prancūzijoje, klausė keletą klausimų prancūziškai apie kai kurias gatves ties Place d'Italie, kur gyvena kazokai. Šis galėjo teisingai atsakyti, nes sakė tiesą, ir buvo paklaustas iš kur visi jo bičiuliai sunkvežimyje atvykę. "Jie yra seni emigrantai, kaip ir aš", - atsakė.

- Bet tie jauni, kurie negalėjo būti gimę Revoliucijos laikmetyje?

Tikrumoje buvo nemažai ir tokių, pabėgusių iš SSSR karo metu, bet majoras Družakin'as paaiškino, kad tai emigrantų generacijos jauniejai, gimę Jugoslavijoje. Laimingu sutapimu šie jauni vyrai buvo išmokę pakankamai serbo-kroatų žodžių savo stovyklose, kad galėtų įtikinti gana simpatinę apklausinėtoją.

Galų gale iš visų tik 3, atrodo per bukamą, prisipažino esą Sovietų piliečiais. Jie buvo perkelti į kitą konvojus sekciją.

/ bus daugiau /

neapsisprendami ne tik kad išeiti, bet net kaip parodyti, kad jų esama. Teisybės vardan reikėtų pasakyti, kad pa - vojaus patiem šeiminiškai mes nekėlėme; reikėjo jiems tik sugirgždinti duris, ir mes būtume nėrę galvotrūkčiais per tvoras - niekam nedingtelėdavę mintis užpulti gaspardorius. Bet vieną kartą buvo toks atsitikimas: kažkoks drąsuolis išėjo laukan su žibintu ir ėmė pamoksiauti pakibusiems ant šakų neperdaug nuožmiems grobikams. Bet kai kažkas jam šūktelėjo iš medžio tą patį sakinį - "Sustok! Šausiu!"" - jis visdėlto neišlaikė ir spruko atgal į savo virtuvę. O tiesą pasakius, niekam šauti nebuvo iš ko - mes neidavom obuoliauti ginkluoti. Bet aš nusukau į lankas. Mes kalbėjome apie tai, kad kiekvienas dabar vaizdavoši save to sargybinio vietoje".

Čia verta patikslinti, kad Voinovič'ius prisimena vieną nelaimingą atvejį, kaip vieną sargybinių buvo užpuolę du civiliai asmenys, ir jisai juos pašovė. Pasirodo tie "vietiniai" buvo paprasčiausiai persirengę civiliais rūbais kariškiai, kažką sandėlyje iškeikę. Jų mirtis supurtė kursantus. Įdomu, kad sargybinio elgesį smerkė tiek patys kareiviai, tiek kai kurie karininkai, nes jiems buvo gaila likusių našių su vaikais. Ta prašme įsakymas šaukti "Stok! Šausiu!" buvo baisus.

"Tiesa, mes nebuvo per daug drausmingi ir nekažin kaip bojom įstatų. Sargyboj miegodavom, vaikščiodavom vieni pas kitus, į kaimynų postus parūkyti, pasukdavom į karininkų ramovę nusikniaukti kokio edalo, ar pasivogti puodukų bei šaukštų /tai buvo deficitiniai dalykai/, praleisdavom pro sargybą savuosius bet kokiais skaičiais.... Bet ką daryti tada, kai tavo, žmogų, užpuola; netgi du, iš abiejų pusių ir dargi civiliais rūbais?"

Savaime aišku, budėti kariui būtina:

"Aš stovėjau sargyboje, baigdamas paskutinę pamainą. Mano saugojamų objektų buvo slaptaisia kambarys moksliniame pastate, antrame aukšte. Tiksliau, ne pats kambarys, bet durys į jį. Dar tiksliau: ne durys, o plomba, kabinanti ant jų. Paslaptys, kurios radosi anapus durų, nebuvo vertos kapeikos. Mūsų konspektai apie MiG-15 konstrukciją buvo tuo laiku tiksliai žinomi visoms pasaulio žvalgyboms, kad jos detaliosi brėžiniai būdavo spausdinami amerikiečių kariniuose žurnaluose. Nežinrnt to, visi mūsų sąsiuviniai būdavo surašiojami virvutėmis, sutvirtinami plomba ir saugojami va, šitame kambaryje.

Kaip bebūtų, toji sargyba buvo viena iš geriausių; antroje eilėje po malkų sandėlio. Jos privalumai buvo akivaizdūs. Visų pirma - šilta; antra - galima sėstelt ant laiptelių arba palangės, o jei miegi jautriai, galima netgi snūstelt. Jei budintis karininkas sumanys patikrinti, jam nebus įmanoma jokių būdu tavęs užklupti. Klyktels apačioje prie lėjimo į mokslinį korpusą sargybinis. O akmeniniai laiptinės laiptais tyliai neprisilins.

Ir va taip aš palieku paskutinę pamainą. Formaliai ji būtų turėjusi baigtis šeštą valandą. Neformaliai - šiek tiek vėliau. Naujuosius sargybinius kiek užlaikydavo sargybos būste per instruktazą, prieš išvedžiojimą. Aš apskaičiavau, kad mane pakels atpiktikiai pusę septintos. O aštuntą valandą klube rodo filmą, kurį norėjau pamatyti antrą kartą "Susimatymai ant vieškelio". Už pusantros valandos aš būsiu spėjęs išsivalyti ir atiduoti šautuvą, nusišveisti batus ir sagas, pavalgyti vakarienę ir po to drožti kinan".

/bus daugiau/

DALYKAI, KURIJ NEVERTA KLAUSINĖTI ATVYKĖLIJ IŠ LIETUVOS

KORUPCIJA KARIUOMENĖJE

7. / tęsinys /

"Kijevo karinėje apygardoje buvo suorganizavę tankų priežiūros dirbtuvėlę skyrelį taisyti privačias mašinas. Rajono vadai vadai susižerdavo milijonus rublių į kiše - nes, o amatininkai, kurie taisė mašinėles, turėdavo leidimą kas vakarą išeiti miestan. Visi buvo laimingi: generolai, klientai, amatininkai. Atliekamas darbas buvo puikios kokybės, bet atsirado pavyduolių, ir kažkas įskundė. Šiandien neįmanoma Kijeve pasitaisyti savo žigulį".

Vienok, šiltos vietelės tik specialistams, ir jų per daug nėra. Eilinio kareivio butis slegiančiai liūdna. Pasitalko nusižudymų. Karininkai, kurie krapštos po eilinių užpakalius, darbuojasi ne vien jieškodami užslėpto rūkalo, bet ir aštrių dalykų, vinių, nuo kurių per naktį nukraujuojama mirtinai. Maistas, palyginus su Vakarų pasaulio kariuomenių daviniais toli gražu nepatrauklus:

"Sovietų armijos maistas", rašo autorius, "pats baisiausias, kokį gauna kareivis visame pasaulyje. Pačią pirmąją dieną, kai aš pakliuvau į drausmės bloką, nors ir buvau bėmirstas nuo šalčio ir bado, ir nors buvau paty - rės eibę neįtikinamų vargų ir pripratęs prie visokiųjų nedateklių, aš neįstengiau įveikti šleikštulio akivaizdoje to, kas ten vadinama "vakariene". Pirmą vakarą joks kareivis neišgali paliesti to, kas vadinama "valgiu". Jis nepajėgia susitaisyti su faktu, kad turi valgyti ne iš savo asmeniško katiliuko, ar kokio dubenėlio šuniui, bet iš savotiško bendro katilo, kuriame plūduriuoja neaprašoma putra, kvapu primenantį kažką panašaus į rūgščių kopūstų sriubą. Bet tuo metu, kai plėšosi viduj alkis ir šleikštulys, ore pasigirsta sausa komanda: "Stot! Žengte marš!"

Šiandien, po invazijos Afganistanan, dar tragiškesnėje šviesoje pasirodo užburtas ratas, kuriame malasi Sovietų Sąjunga, nes režimui būtina dar labiau suveržti varžles krašto viduje /taigi, ir kariuomenėje/ ir mestis į karinės avantūras užsienyje. Ironiška tačiau prisiminti faktą, kad kai sovietai užplūdo Čekoslovakiją, jų daliniai buvo buvo maitinami puikiais amerikiečių, prancūzų, kanadiečių ir australiečių gamybos konservais.

o o o o o

Apie kasdieninę kareivio tikrovę Raudonojoj Armijoje daugiausia papasakoja Vladimir Voinovič'ius savo apsakymų knygelėje "Putlom vzaimnoj perepiski", išleistoje Paryžiuje 1979 metais. Kai kurie pavadinimai aiškiai nurodo, kad bus kalbama apie karininkus slaubūnus "Major Dogadkin", "Kapitan Kurasov", "Staršy leitenant Pav - 1985. X. 17

leno". Savaime aišku, kad Voinovič'ius neišduoda jokių karinių paslapčių. Tai vien jo prisiminimai iš karo prievolės dienų. Bet kaip tokie jie spalvingi, nes aprašomieji dalykai daugiau mažiau vienodi visose pasaulio kariuomenėse.

Autorius pavyzdžiui, prisipažįsta nemėgęs žygiuoti rikuotėje į valgyklą arba prausyklą. Vis tailydavęsis kaip nors prasmukti vienas. Užtat, žinoma, nukentėdavęs. Bausmė dažniausiai būdavo eiti darbams "be eilės". Lengviausia iš jų būdavusi išplauti Lenino Kampelį, atsieiti kareivių seklyčią - poilsio kambarį. Sunkiausia - darbas virtuvėje:

"Per naktį tekdavo kiekvienam nuskusti po šimtą kilogramų bulvių. Na, suprantama, lupdavai jas bile kaip... Pusę nuriekdavai, "akučių" nekrapštydavai, bet visvien... Paryčiais nebeįmanoma atliesti nugaros, rankos virpa, pats visas - marškinių, kelnės, batai prašvinę bulvine rūgštimi. Norėtusi nuvirsti valandėlei pogulio, bet čia jau prasideda pusryčiai ir tavo varo plauti indų. O reikia perplauti dviše 800 dubenėlių, 800 šaukštų ir perskalauti /kaip nors/ 800 puodukų. Laimė dangaus, kad neduoda kareiviams peilių ir šakučių. Savaime aišku, kad tikrumoje nėra tų aštuonių šimtų dubenėlių, šaukštų ir puodukų. Nors yra 800 kareivių. Vadinasi, turimus 200 dubenėlių reikia perplauti keturius kartus iš eilės, ir tai ko skubiau - siai, nes nespėjo viena kuopa pakilti nuo stalo, kai pasirodo kita, o budintysis šaukia: "greičiau, greičiau /"daval, davai"/. Po pusryčių, paskutiniuosius du šimtus dubenių plauni iš lėto, pailsęs. Reikėtų paskubėti, bet nebėra jėgų. Tačiau nespėji, suplovęs paskutinius indus susisukti kabliais pavirtusiais pirštais suktinė, kai įžygiuoja su dalina /"Nenujailims ir pavirtusi legenda, mūšuos pažinuos pergalių džiaugsmą"... / nauja kuopa. Mat, prasideda pietūs. Po paros tokios mankštos, dar visą savaitę siūbuoji ant kojų."

Įdomu, kad Voinovič'ius atliko savo prievolę ne SSSI viduje, bet aviacijos bazėje Lenkijoje - Silezijoje. Šiuo atžvilgiu jo prisiminimai mums kažką primena. Mat, jiems, kareivėliams buvo pasakyta, kad Lenkija nesanti draugiška šalis:

"Kažkaip keista - broliška, socialistinė šalis, o gyven-tojai nusiteikę priešiškai. Mat, aiškino mums, toji Silezija tai buvusi vokiečių teritorija ir šiandien joje gyvena tikrumoje ne lenkai, o vokiečiai. Bet ar ne visvien, kas jie tokie, vokiečiai ar lenkai, jie aiškiai elgiasi nedraugiškai jau vien todėl, kad kiekvienas padoresnis sodas miestelyje nelikdavo nenusiaubtas - kas naktį traškėjo medžiai, o šeiminiškai kiudodavo, sulindę į savo namukus,

KULTŪRINIS PUSLAPIS

LITHUANIA THROUGH THE WALL. Algimantas Kezys, S.J. Diary of a ten-day visit to my native land. 1985. Loyola University Press, Chicago, Illinois, USA. 120 psl. Design by Aristarch Kirsch.

Tai yra kelionės Lietuvos įspūdžiai, perteikti meniškais nuotraukomis ir patiekti originaliai apipavidalintame albume. pasižymėjusio ne tik mūsų tarpe meniškuju nuotraukų specialisto- Algimanto Kezys.

Įvado žodį parašė Kazys Almenas. Dedame jo pradžia:

"The eye, the lens, the memory, and time..."

These are the standard filters through which we perceive the past in photographic journeys. In this book there is a fifth element too, and it is the darkest one of all.

It is the Wall.

Yes, it is the same Wall which slices through Berlin and cuts a mine-studded swath across the German countryside. There are no pictures of the Wall in this book. We are carried beyond it, deep into an occupied country. But its filtering power is strong. It determines first of all what we cannot see: the childhood home of Algimantas Kezys, the church where he was christened, the sights and moods of Lithuania that would surely be caught by his perceptive lens if he were free to wander the countryside.

He was not free to do so. Lithuania is an occupied country. Only certain narrow paths are laid out for those who make the effort and receive the permission to visit. Their time is limited. Ten days is, in fact, the maximum. A guide is provided. A bus. Some unobtrusive KGB operatives are assigned to watch from the background. Some promises are made. And most of them are broken.

The visit proceeds."

Algimanto Kezys. Pratarė:

Returning to Lithuania, I suppose, is decidedly different from most trips home. It is not just a matter of boarding a bus or hopping a plane to reach the place of one's birth. It is that, but it is also like climbing a forbidden wall. After you have climbed the wall, the rest of the trip is probably like most of the others - a curious rediscovery of an unforgettable world almost lost in one's memory, a nostalgic summing up of lifelong experiences, a realisation of one's own past.

I left my native Lithuania in 1944 when I was seventeen years old, and I returned there in 1983. I had not seen the country, its cities, its people, my relatives, or my sister Aldona for almost forty years.

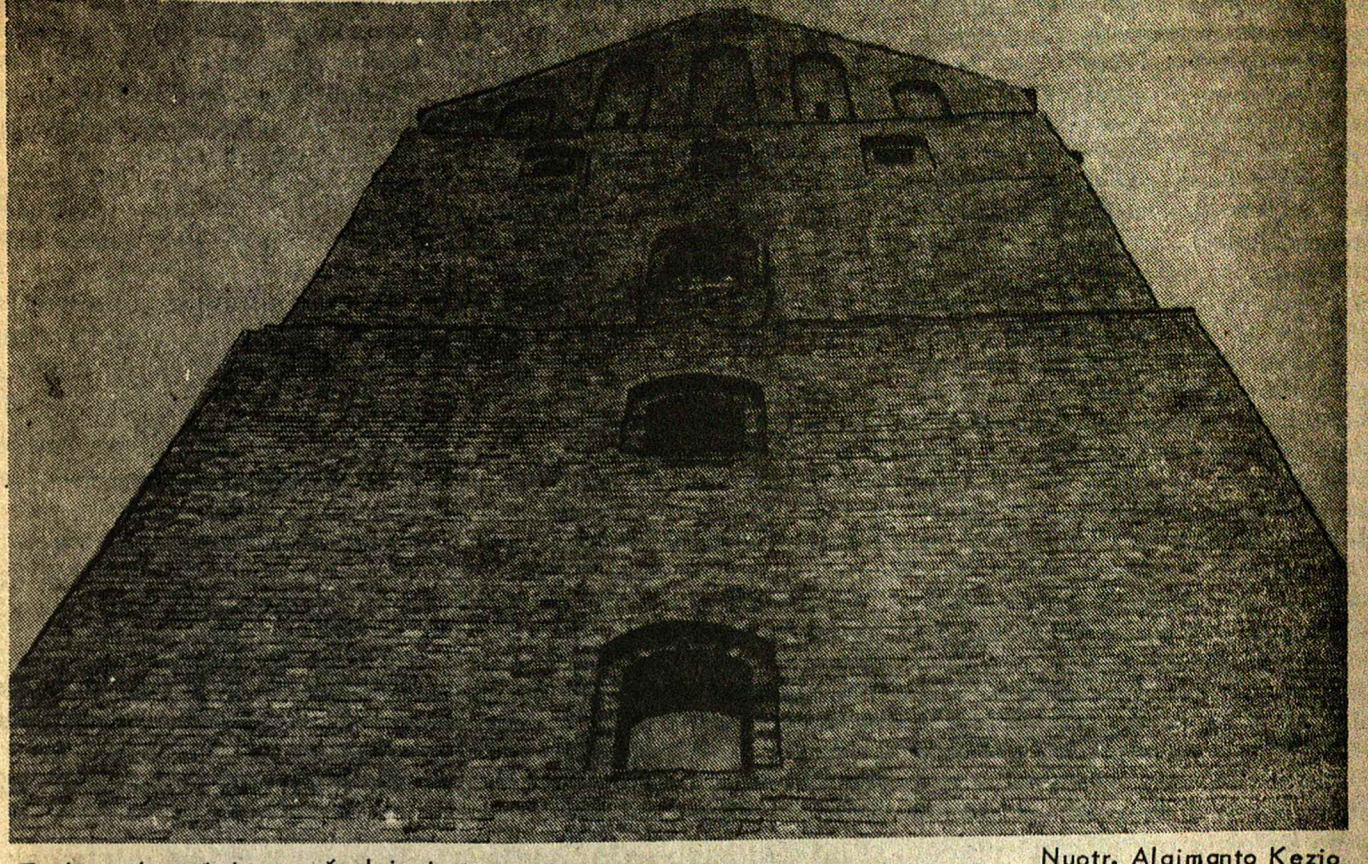
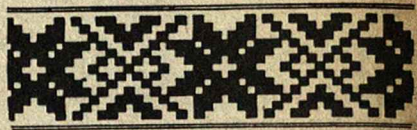
This picture story is an attempt to share the impressions of my trip home.

While I was in Lithuania, I followed the prescribed route. Our group stayed in Vilnius, the capital of the country, for ten days. Most of the images in this book were taken there. But we were also taken on one day excursions to other cities - Kaunas, Druskininkai, Rumsiskės, Trakai, Anykščiai, and Niurony. At the beginning of the tour we were promised the each of us would be granted permission to visit our own home town. But the permissions never came through. So this story of "going home" has to be told without pictures of my home in Vistytis and Kybartai, the towns where I was born and went to school as a child."

Tik vienas dalykas krito į akis- kad nebuvo sudėti lietuviškosios rašybos ženklai pavadinimuose ir pavardėse, kaip pav. Jakstas, Ciurlionis, Girenas, Valancius, Zemaitė, Ausros, Perkuno, Rumsiskės, Bilunas... Šie ženklai yra charakteringi mūsų rašybai ir kalbai, juos reikėjo ranka įrašyti.

Algimantas KEZYS

Trakų pilis, iš kiemo žvelgiant

Nuotr. Algimanto Kezys

3000 DOLERIŲ PREMIJA UŽ MOKSLINĮ VEIKALĄ

JAV LB KULTŪROS TARYBA 1985 metų Lietuvių Bendruomenės literatūros premiją skirs už 1983-1984 - 1985 metais išleistus liuanistinės tematikos humanitarinio turinio MOKSLO VEIKALUS arba ESEISTINIŲ STRAIPŠNIŲ RINKINIUS.

1. Premijos siekti gali ir nespausdinti veikalai, rankraščiai, nesvarbu, kada parašyti.
2. Premijai bus priimami ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba parašyti veikalai.
3. Paskutinė data veikalams įteikti - 1985 m. gruodžio 31 diena.
4. Pageidautina, kad rankraščiniai veikalai būtų parašyti mašinėle. Tačiau bus priimami ir lengvai išskaitomi ranka rašyti veikalai.
5. Kiekvieno rankraščio pakanka atsiųsti po vieną nuorašą, bet kiekvieno spausdinto veikalo siunčiama po penkias knygas. Jas, jei norės, pasiliks vertinimo komisijos nariai. Visi rankraščiai bus grąžinami jų autoriams.
6. Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už pastuose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros Taryba neatsako. Jų ieškojimu rūpinasi patys siuntėjai.
7. Prie kiekvieno veikalo pridedamas lydraštis su autoriaus pavarde, adresu ir telefono numeriu.
8. Premijos siekti gali viso pasaulio lietuvių išeivijos kūrėjai.

Šios premijos siekiančius veikalus siųsti vertinimo komisijos pirmininko adresu: Dr. Augustinas IDZELIS, 17916 Hillgrove Road, CLEVELAND, Ohio 44119.

JAV LB Kultūros Taryba

PEN KLUBAS RŪPINASI KALINAM AIS RAŠYTOJ AIS

Tarptautinės rašytojų organizacijos PEN KLUBO skyriai įvairiuose pasaulio kraštuose, siekdami padėti Sovietų Sąjungoje ir kitur kalinamiems rašytojams ir apskritai, spaudos darbuotojams, rašto žmonėms, juos simboliškai priima į savo narių tarpą. Tuo būdu yra siekiama la-

biau atkreipti viešosios nuomonės dėmesį į padėtį tų rašto žmonių, kurie už savo įsitikinimus ir idėjas yra persekiojami ir įkalinami/dažniausiai nežmoniškose sąlygose/. Galimybę ribose taip pat bandoma padėti juos išlaisvinti.

Filipinų PEN Klubas neseniai pranešė, kad į savo narių tarpą priėmė Černiachovskio Psichiatrinėje Ligoninėje kalinamą lietuvį Algirdą STATKEVIČIŲ. Prieš keletą metų PEN Klubu skyrius Škotijoje ėmėsi globoti kitą lietuvį - Viktorą PETKŲ. Taigi, PEN Klubu dabar yra globojami jau du lietuviai rašto žmonės, kalinami už savo įsitikinimus.

Pažymėtina, kad paskutiniojo PEN Klubu suvažiavimo metu, įvykusio Londone lapkričio mėnesį buvo paskelbti pasaulyje kalinami rašytojai. Jų tarpe buvo išvardinti ir 7 lietuviai kaliniai: Gintautas Iešmantas, Vytautas Skudis, ištremtieji Antanas Terleckas ir Povilas Pečeliūnas, psichiatrinėje ligoninėje laikomas Algirdas Statkevičius. Pranešime buvo pažymėta, kad jie yra savilaidinės spaudos darbuotojai. Kalinamųjų rašytojų gausumu ir persekiojimu išsiskiria Sovietų Sąjunga.

eiti į namus. Kitaip gali reikėti daržus doroti. Ji tik spėjo išeiti, aš einu per fabriką, ir sutinku direktorių.

-Herr (pasako mano pavardę), eikite taip pat daržų nuimti.

- Ne, aš neisiu.
- Kodėl?
- Todėl, kad vykstu į Vieną.
- Ką ten darysite?
- Pas dantistą. Dantį skauda, - susimėčiau.

Padarė rūgščių miną ir nudulbino sau, nieko daugiau nesakęs.

Kaip tariau, taip ir padariau. Parėjau į namus ir žmonai pasisakiau, kad vykstu į Vieną. Reikalas toks: kiekvieną dieną raštinės koridoriuje dideliame žemėlapyje frontui nužymėti pribedžiota adatyčių. Mūsų baimė, frontas vis artėja prie Vienos. Reikia iš čia pasišalinti. Bet kaip? Pilna galva kombinacijų. Nutariau Vienoje eiti pas policijos viršininką ir prašyti leidimo iš Vienos išvykti. Taip ir padariau.

Sėdžiu policijos viršininko laukiamajame ir siaubas ima, kai girdžiu, ypatingai lenkus ir rusus, kurie su reikalais pas jį ateina, nesvietiškai žiauriai juos aprėkia ir išvaro. Atgal kelio nėra. Jau užregistruotas laukti eilės. Sėdžiu. Kas bus, tas bus, nors pilna galva melų, bet visviena eisiu.

Pašaukia. Įeinu. Nužvelgia nuo kojų ligi galvos ir šypteli. A, tai jau neblogas ženklas...

-Prašau sėstis, - parodo gestu į priešais stalą sto vinčią kėdę.

Mandagiai padėkoju. Jis pradeda manęs klausinėti, kas aš toks ir iš kur. Jam visą pabėgimo istoriją nusakau ir pridėdu, kad čia Vienoje su žmona neturim nei buto, nei darbo. Darau kiek galima liūdnoją veido išvaizdą, kad patiktų.

- Tai kur jūs norite važiuoti?
- Į Štrasburgą. Ten mūsų draugai jau yra įsikūrę, meluoju.

- Hmm, - numykė neaiškiai. Pradėjau abejoti sekme, bet pasakė, kad leidimą išduosias ir ėmė rašyti. Ir kada jau į rankas leidimą padavė, dar draugiškai pokalbį tęsė apie mano profesiją, apie iškentėtus nuo komunistinio siaubo laikus.

Kišu leidimą į kišenę su baimė, kad nepakęstų nuomonės ir keliuos dėkodamas, o jis man net aranką ištisia, linkėdamas gero reikalų susitvarkymo. Einu prie durų ir girdžiu, kad šaukia.

- Ar turite lagaminus? - klausia jis mane.
- Neturim.
- Palauk. Ir išrašo porai lagaminu gauti leidimą.
- Tamsta esate nuostabiai geras žmogus, - aš jam išveblenu. Su leidimais skubu į krautuvę ir nusiperku lagaminus. Kai sėdu į tramvajų, kuris eina iš Margaritės Girtel ir parvažiuoju, žmona daugiau, negu nustebinta mano pasisekimu. Bet dabar vėl vargas! Kaip aš čia išsi-meluosiu. Juk nesinori papulti. Tada padaryčiau namelonumą savo globėjams, kurie taip širdingai manimi rūpinosi. Dingteli mintis eiti į raštinę ir pasiprašyti, kad leistų persikelti į tada Vienoje egzistuojančią Litauer Bauhütte įstaigą. Planas yra, bet dar laukiu.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

ODISĖJOS METUOSE

J. Ragūnas
/tęsinys/

3. Atvykome pas vedėją, ir prasideda kalbos. Mūsų globėjai bando atpasakoti mūsų padėtį, esą kaip galima žmones inteligentus, kurie neteko savo krašto ir atvyko prieglobsčio, apgyvendinti tokioje palėpėje, kur vasaros karštis smaugs, o žiemą šalčiu neiškentės.

Po netrumpo pasikalbėjimo jis atleido mane iš darbo be jokių sąlygų. Vėl esu laisvas. Vėl tenka važiuoti pas globėjus, kurie mus laiko lyg būtime brolio šeima. Neima pinigų. Nieko daugiau pasiūlyti ir negalime, tik keletą kilogramų lašinių; tai visas turtas. Bet jie jų neima. Sako, nežinote kur ir kiek dar jums jų reikės, laikykite sau. Sutiko paimti mūsų ant kortelių gautas cigaretes, kurių normą tais laikais gaudavo visi vyrai ir moterys. Tai ir buvo visas atlyginimas mūsų globėjams.

Sekmadieniais šimtai lietuvių susirenka pamaldoms. Pabendrauja po jų ir pasidalina nesėkmėmis ar laimėjimais. Čia gauti darbą nesunku, bet butą - tai jau didelis laimėjimas. Sutikau labai gudrų lietuvių Vienoje - bet už buto prirodymą jie "užkosėjo" 1.000 markių... Nieko sau. Buvo sudaryta tokia Litauische Hilfsstelle, kur stengėsi padėti kun. Feliksas Gureckas. Susitikom, bet ką nors pažadėti negalėjo.

Mūsų nuostabiam dėkingumui, globėjai nusivedė pas vieną fabriko savininką, kuris esąs jų draugas. Nuvažiuojame pas jį. Priima dideliame kabinete, kur odiniai foteliai, kur tarnaitė neša kavą ir pyragėlius. Savininkas - austrias, apie 50 m. amžiaus, labai malonus. Pažada man raštinės darbą, o žmonai, kaip mažai vokiškai kalbančiai, iš staklių išimtus audeklus traukti per stalą ir nukarpyti spurgučius. Tai visas darbas. Prie fabriko, kuris randasi už Vienos apie 50 km., Tribuswinkel miestelyje, netoli Baden, duosias ir butėlį. Nuostabiai gerai! Sutariam pradėti darbą nuo rugpjūčio 5 dienos.

Kai nusikraustom į Tribuswinkel, nuėjome į butelį: vienas didelis kambarys, bet mums mažai vietos ir tereikia. Pasirodo, kad frontui vis lūžtant, visus jaunus vyrus

paima iš darbų. Tas vokiektukas, kuris perduoda man darbą, įeina į šaukimų kategoriją. Porą savaitių jis mane turi apmokyti. Jo raštinėlė - kambariukas fabrike. Rytais ir vakarais reikia patikrinti stakles, nuo kokio numerio pradėjo ir kokių baigė darbą. Fabrikas audžia medžiagas. Daudelis darbininkų yra rusų, lenkų ir vengrų bei italų tautybų. Fabrikas stovi prie mažo miestelio laukuose. Jo direktorius - Čekoslovakijos vokiečiai, ypatingai žiaurus savo darbininkams. Mane priėmė nelabai simpatiška, bet skaitosi. Tikrumoje, jis nežinojo, kas aš toks, kai su manimi vaikščioja po fabriką pats savininkas, aplanko mano raštinėlę ir daug ką paaiškina.

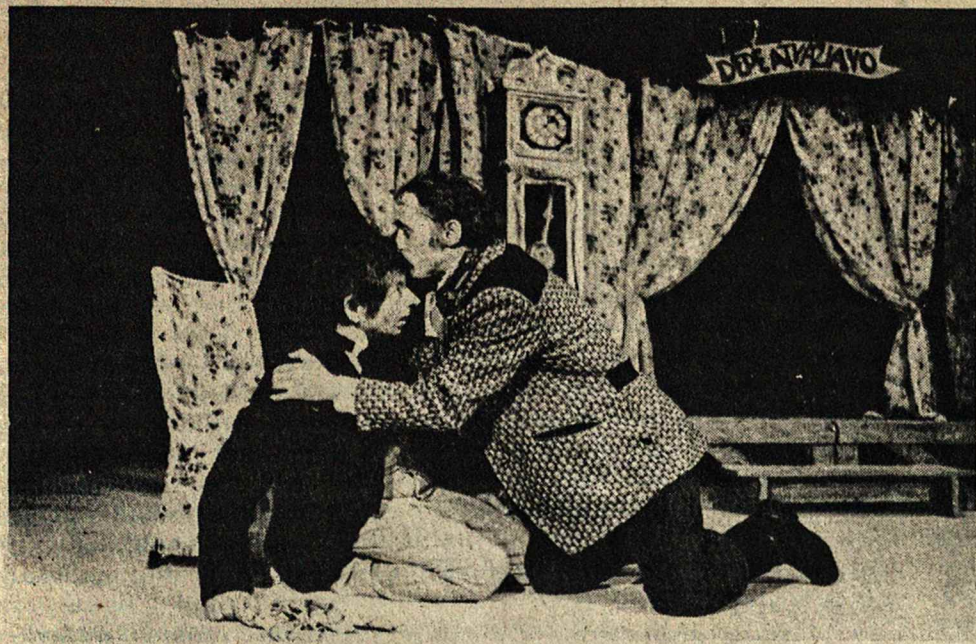
Aš noriu būti visiems darbininkams malonus. Deja, nelabai sekasi. Kartą vienas lenkiukas priėjo prie manęs, man einant per fabriką ir kažką klausė. Man aiškinant, kiek ilgėliau stabelėjom. Staiga iš kažkur sparčiu žingsniu ateina fabriko direktorius ir kad kirtu lenkui į ausį, kad aš net pašokau. Po to jam išdrožė pamokslą, rodydamas į mane, kad jis su manimi neturįs teisės kalbėtis. O kai tas pasišalino, jis davė ir man pastabą, kad su lenkais ir rusais ypač, aš neturįs kalbėtis. Nieko jam neatsakiau, nusisukau ir nuėjau sau, nors širdyje buvau labai pasipiktinęs.

Su raštinės tarnautojais, kuriems pristatydavau visus davinius kiekvieną dieną, sugyvenom gerai. Nuvežus į Rado darbo įstaigą išdavė tarnybos dokumentus. Labai gailėjau, kad iš Lietuvos atsivežtus pasus atėmė, o išdavė tokias knygtutes su nuotrauka.

Po darbo arba savaitgaliais vaikščiodavom po kalnus, o kai pasiekdavom Badeną, tai ir riešutų kalnuose pasirinkdavom. Įkalnėse augo vynuogės ir kitokie vaisiai. Būndrai, vaisių buvo pilnos pakelės. Vakara, kai bandą pargindavo, būdavo idiliška: visiškai kaip Lietuvos kaimė. Šeimininkė turėjo keletą ožkų, gaudavome pirtis pieno. Vaisių pilni sodai ir daržuose įvairių rudens gėrybių. Bet ir šiame nuošaliame kampelyje nebuvo ramybės. Dažnai užskrisdavo lėktuvai. Tekdavo bėgti tolokai į slėptuvę. Kartą per bombardavimą nutraukė elektros laidus ir visas fabrikas sustojo. Girdžiu, direktorius varo darbininkus daržų nuimti. Aš einu prie žmonos ir jai liepiu tuojau

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIOJE)

Scena iš šių metų liaudies teatrų pasirodymų Palangoje: "Dėdė atvažiuo".

• Tarptautinė Jaunimo Biblioteka 1984 m. išleido V. Aurylos apybraižą "Lietuvių Vaikų Literatūra". Į vokiečių kalbą vertė Muencheno Universiteto slavistikos katedros docentas dr. J.D. Rangė.

MIRĖ ANTANAS ZAUKA

Eidamas 88-tuosius metus, mirė buvęs Lietuvos Valstybinio Akademinio Operos ir Balo Teatro režisorius.

Jis buvo dalyvavęs pačiame pirmame Verdi operos "Traviata" pastatyme Kauno Operoje 1920 m. gruodžio 31 d., dainuodamas J. Štarkos vadovaujamame chore. Operoje išbuvo ištisus 65 metus. Pirmąjį dešimtmetį buvo choro artistu, vėliau labai naudingas režisoriaus padėjėjas, o nuo 1940 iki 1959 m. Operos režisorius. 1948 - 1973 m. dirbo su jaunaisiais dainininkais Lietuvos Valstybinės Konservatorijos Operos Studijoje.

• Skelbiama, kad šiomet Kauno Antano Sniečkaus vardu pavadintą Politechnikos Institutą baigs apie 2700 studentų. Institutas buvo įkurtas 1951 m.

• Tarptautiniame meno festivalyje Syrijoje, Basros mieste ir Damaske rugsėjo mėnesį rengėsi jame dalyvauti žymieji Lietuvos Baletto klasikiniai šokėjai - V. Kudžma, J. Katakinas, I. Bartusevičiūtė, N. Beredina, S. Masaniov, P. Skirmantas ir kiti. Programoje nepažymima nieko naujo be A. Bražinsko choreografinės šios - vis "Žizel" ir vis "Kopelijs", vis "Gulbių ežeras". Įdomiausių tebelieka iš A. Borodino operos "Kunigaitis Igoris" poloviečių šokis.

Baletotrupė žada dalyvauti ir tarptautiniame festivalyje Turkijoje.

RETA PARODA

Vilniuje, Respublikinėje Bibliotekoje surengta literatūros paroda, skirta Durbės Mūšio tarp lietuvių ir Kryžiuočių bei Livonijos ordino, vykusio Kuršių žemėje prieš 725 metus. Buvo išstatyti istorikų darbai, schemos, žemėlapiai, piešiniai.

• KLAIPĖDOJE Mažvydo Parko Skulptūrų Galeriją papildys šią vasarą dirbusių S. Miltnynės skulptorių darbai.

ASMENIŠKOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir taisyklių pakeitimo siuntiniams į Lietuvą siųsti, padėtis stabilizavosi ir dabar galima pasiųsti daug vertingų dovanų savo artimiesiems Lietuvoje.

Pasiunčiame jūsų pačių dovanas arba priimame užsakymus tik geros rūšies prekės už kompetingą kainą.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, išrūpiname Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu, naudingiausiu ir tinkamiausiu paveldėtojai būdu.

Dėl visų smulkių informacijų ir patarimų prašome rašyti:

Z. JURAS

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT BR1 4HB, ENGLAND.

TEL. 01 460-2592

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA TREČIADIENI, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE. 8 val. vakaro

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;
Jonui R.: 337-8637

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR HUMORO IR IŠMINTIES!

Jonas Strielkūnas

Iš ciklo: GYVENIMAS PRIE TURGAUS

Sekmadienio Karuselė
Visą dieną sode karuselė.
Žmonės vejasi laiko šešėlių,
Ryja erdvę - apibrėžtą ratą -
Ir negirdi kaip dantračiai trata,
Ir nemato, kaip vaikas parkritęs
Gailiai rauda ir šaukias mamytės,
Negalvoja, kad baigsis lėkimas,
Ir pamiršta, kad lieka likimas -
Su visais mindyt žemišką molį,
Pabučiuot ar apspjautyti brolių,
Nužudyt ar išaukštinti mintį,
O po to - paprasčiausiai numirti...

Karuselė. Sekmadienio žaismas.
O pirmadienį laikas nuteis mus.

Šešiolikmetės Šventė
Virpa akys - du šviesūs lašai -
Rodos, vėjas kaip žiedus nupūs.
Pabučiuosim į skruostą gražiai,
Išsiskirstysim vėl po kampus
Su savosiom šnekom ir bėdom
Ties kasdienių nuodų stikline.
Ir viena liks be garso raudot
Jos gražioji Gimimo Diena.

Iš Smalkių
Iš smalkių, iš dūmų,
Iš būsto abuojo,
Ieškodamas durų,
Žmogus išsvyruoja.

Ir stebisi plikė
Prieš saulę kas kartas,
Kad medžiai išlikę,
Dangus nepragertas,

Kad guli prie slenkščio
Žaltys tarsi pantis,
Kad obuolį šlemščia
Kirmijantys dantys.

Čia tradiciniai kasmet rengiama kūrybinė stovykla - simpoziumas.

PAGERBĖ TAPYTOJĄ JONĄ ŠVAŽĄ

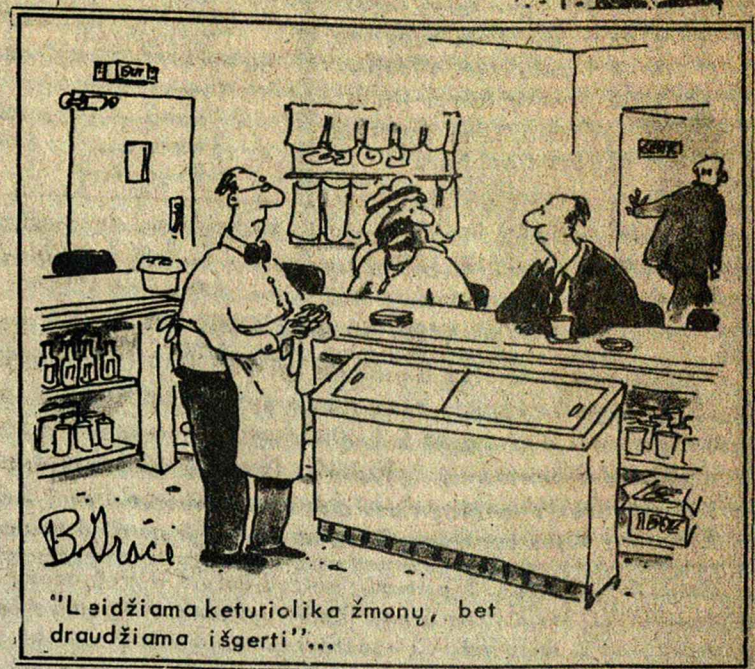
Minint mažeikičio tapytojo Jono Švažo 60m. amžių, Mažeikiuose buvo surengtas minėjimas atvirame ore. Atvyko 15 dailininkų. Buvo ir jo bendramokslis, dabar jau pasižymėjusių dailininkų - B. I-osios Vidurinės Mokyklos patalpose buvo pagerbtas jo atminimas ir atidaryta paroda. Į iškilmes buvo atvykę ir velionio šeimos nariai, žinomi respublikos architektai V. Landsbergis, A. Mačiulis. Pagerbimo dalyviai padovanojo Mažeikiams 15 darbų.

GERIAUSIAS VERTIMAS

Neseniai Latvijoje paskirta premija už geriausią vertimą 1984 m. Ją laimėjo Paulis Kalva, išvertęs J. Baltušio romaną "Sakmė apie Juzą". Leidykla "Liesma" išleido 30.000 egzempliorių tiražu. Kūrinys sunkiai išverčiamas, tačiau P. Kalva, kaip rašoma, puikiai sugebėjo perteikti autoriaus stilių, išsireiškimų atatikmenis.

P. Kalva yra meistriškai išvertęs ir abi dalis J. Baltušio "Parduotų vasarų" romano, A. Baranausko "A. nykščių šešėlių", K. Donelaičio "Metus" ir Maironio poezijos rinktinę "Pavasario balsus". 1961 m. buvo išvertęs I. Simonaitytės romaną "Vilius Karalius", Žemaitės apsakymų rinktinę "Klampynė", J. A. vyžiaus romaną "Kaimas Kryžkelėje". Ruošiasi versti Vaižganto "Dėdes ir Dėdienes" ir I. Simonaitytės romaną "Aukštųjų Simonų Likimą". Už šią pastarąją autorė buvo laimėjusi nepriklausomos Lietuvos valstybinę premiją.

KREIVI VEIDRODŽIAI

GUDRUMAS

Žmonės žavisi gudrumu, nors ir pastebi, kad gudrumas ir teisingumas ne visados kartu yra randami: "Gudrybė retai su dora vienu keliu vaikšto". Gudrumą giria šios patarlės:

- Gudrus ir po žeme mato, kvailas ir po kojom ne - pastebi.
- Gudrus su žasele paaria, su gaidžiu paakėja.
- Gudriam juokai, o durniui teisybė.
- Gudriam protas reikalingas, kvailam ir rankų pakanka.
- Gudrybė lengvai kelią praskina, kai gali pinigais pabarškinti.
- Gudrumu visur pralįsi, bet ne iš visur sausas sugrįši.

/Taip kalba apie mūsų tautosaką dr. J. Balyš

KAIP PALAIKYTI GERUS SANTYKIUS SU BENDRADARBIAIS

Jeigu daugiau sugebate savo darbe, daugiau dirbate ar greičiau gaunate pakėlimą negu jūsų bendradarbiai, galite susilaukti problemų iš nepatenkintų ir kartais pavydinčių jums bendradarbių.

- Nepamirškite padėkoti bendradarbiams ir išreikšti įvertinimą jų darbų.
- Laikykites ramiai, kai užgirstate savo adresų "Išgydantiesiems" pastabas. Būkite kantrūs, ir netrukus užkabinėjimai pranyks.
- Išlaikykite darbe tą pačią energiją ir entuziazmą, kurių dėka įsigijote gerą reputaciją. Pavydinčių nenuraminsite elgdami kitaip, o respektą išlaikysite savo viršininkų ir bendradarbių tarpe.
- Nenumenkinkite savo atsiekimų. Jums priklauso pri pažinimas ir nėra reikalo jaustis dėl to nepatogiai. Pretenduoti, kad atsitiktinai pakliuvote į aukštesnį postą tik pakurstys pavydą ir būsite apibūdinti nenuoširdžiai.
- Nesiskųskite, jeigu jaučiate, kad neteisingai jums pavydi už rimtu darbu pelnytą pasisekimą. Taip yra, bet neskelbkite, kad jaučiatės dėl to nemalonai. Tuo jūs tik pasirodysite ne kaip laimėtojas, bet kaip pralaimėtojas.
- Nepersnaudokite savo naujų galių atsikleršijimams. Jeigu nuolat pabrėšite savo galias - dar labiau atstumsite nuo savęs kartu dirbančius žmones.

KANADOS DARBŲ KŪRIMAS

Kanadiečiams reikia daugiau darbų. Todėl Kanados vyriausybė, bendradarbiaudama su provincijomis, teritorijomis ir privačiomis įstaigomis, pradėjo lengvai suprantamą naujų darbų kūrimo būdą kanadiečiams.

Šiuo Darbų Kūrimu mes investuojame į mūsų svarbiausią išteklių - Kanados žmones. Šis būdas savaime skatina darbdavius išvystyti naujus darbus ir įvesti programas, iš kurių vėliau išaugtų nuolatiniai sugebėjimai ir darbai.

Padedame žmonėms, kurie dėl techninių pakeitimų darbovietėse, buvo perkelti, jauniems žmonėms, ieškančiams pirmojo darbo, moterims, grįžtančioms į darbus ir asmenims, kurie ilgą laiką buvo be darbo.

Žmonėms, kuriems buvo sunku gauti atitinkamą darbą, ras programų naujoje darbų kūrimo strategijoje, kurios padės įsigyti įgudimo ir suteiktų daugiau galimybių gauti darbą dabar ir ateityje.

KANADIAN JOBS STRATEGY

For Further Information on These Programs, please send in this Coupon.
(Please print clearly)

Name _____

Address _____

Province _____

Please mail to: Employment & Immigration Canada
Alta Vista Terminal
P.O. Box 9761,
Ottawa, Ontario
K1G 4E6

Employment and Immigration Canada / Emploi et Immigration Canada

Canada

PARAMA

I M A :
už asm. paskolas nuo 11 %
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages) :
su nekeičiamu nuosimėčiu
1 metų 10½ %
2 metų 11 %
3 metų 11½ %
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų. 9¼%
(variable rate)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
 ir **532-1149** M6P 1A6

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgijeius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santuopų dydį: iki \$2,000 ir asmenines paskolas iki \$10,000. Pardudome pinigines perlaides (money orders) ir kšlėnes čekius (travelers cheques). Neirame mokesčių už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MUSŲ TIKSLAS – NE PELNAS. BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS!

ATEIK | LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous)
GRUPĖS SUSIRINKIMA. SUSIRENKAME KIEKVIENA
PENKTADIENĮ ĮSČANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE
(Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West,
kampas Indign Rd.) 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE : 487-5591

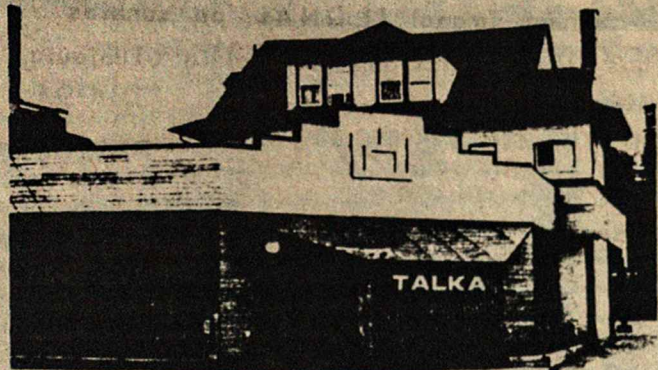
IX7 Namy Tel.: 445-9469

6

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.)	5 %	nekiln. turto pask...10 %
santautos	6 %	asmenines paskolas 12 %
kasd. palūkan. už sant. 5 1/2 %		Nemokamas pilnas čekių
term. indėlius 1 m.	9 %	patarnavimas
term. indėlius 3 m.	10 %	Nemokama narių gyvybės
reg. pensijų fondo	7 1/2 %	drauda pagal santaupų
90 dienų indėlius	8 %	dydį iki \$ 2.000.
(minimum \$ 5.000)		Nemokama asm. paskolų
Reg. pensijų 1 m. ...	9 1/4 %	drauda iki \$ 10.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v. r. iki 12 val. r.
Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

VCKIETIJOCJE

(Atkelta iš 6 psl.)

destymą lietuvių kalba. Svarbu, kad ne tik lietuvių kalba būtų pamokos, bet kad visi dalykai būtų dėstomi lietuviškai, nes kitaip lietuvių kalba niekada nebus gerai išmokstama. Tai pastebima iš lituanistinių mokyklų atvykstančiuose mokiniuose.

Veikia tautinių šokių grupė, choras ir orkestras. Mokiniai gali mokytis muzikos instrumentais groti. Gimnazijos ansambliui tenka dažnai koncertuoti, daugiausia pas vokiečius. Veikia skautai ir ataitininkai, kurie labai pajvairina mokyklos gyvenimą. Pirmieji ruošia sueigas, antrieji — diskusinius pokalbius, talentų vakarus. Netrukus bendrų skaitymo ir rašinių konkursų. Kun. Fr. Skėrys Evangelikų jaunimo ratelio vardu kas rudenį suruošia visos gimnazijos ekskursiją. Mokslo metams baigiantis, visos klasės turi savo ekskursijas, kartais pasiekiančias net užsienį.

Ateinančiais mokslo metais numatomas mokinių skaičiaus padidėjimas. Didžiausias uždavinys — artimiausioje ateityje pastatyti berniukų bendrabutį. Vokiečiai rami reikalui duoda 3.000.000-DM. Lietuviams reikia surinkti 500.000-DM ir nemažiau pilies atstatymui. Atstaičius pilį, bus vietos Lietuvių kultūros institutui su jo biblioteka, archyvu ir muziejumi, įvairiems suvažiavimams ir kursams.

Direktorius prieštara vasaros lietuvių kalbos kursų renginui gimnazijoje, nes jie nepasiektų norimo tikslo. Tėvai, užuot siuntę savo vaikus į Vasario 16 Gimnaziją, kur jie per ilgesnį laiką nebūtinai pramoksta lietuvių kalbos, pasitenkintų pasiuntimu tik į vasaros kursus.

Prie gimnazijos veikia vokiečių kalbos nekontroliuojamas Salpos fondas. Jis palengvina lėšų telkimą ir atsiskaitymą su vokiečių vyriausybe iš jos skirtų sumų.

Apsvarstytas Europos lietuvių dienų ruošimas. Tinkamiausia joms vieta Romuva (Hüttenfeldas). Bet čia bus vietos tik po poros metų, kai bus atstatyta pilis ir pastatytas berniukų bendrabutis.

JERSEY CITY, N.J.

LIETUVIAI RUGSĖJO FESTIVALyje

Kasmet vis didesnio populiarumo įgyja tautybių festivaliai. Šiais metais rugsėjo 7-8 d. festivalį aplankė per 10.000 žmonių, apžūrindami eksponatus, pirkinėdami įvairių tautybių užkandžius, tautodailės darbus ir kt.

N. J. lietuviai kasmet jame

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ — LIETUVIŠKAI!

boston

LITUANISTINĖ MOKYKLA PRADĖJO DARBĄ

Bostono Šeštadieninė Lituanistinė Mokykla pradėjo naujus mokslo metus rugsėjo 14 d. mišiomis. Po jų vaikai, tėvai ir mokytojai vyko mokinių registracija ir mokslo pradžia.

Mokyklos direktorė—Daiva de SaPereina, mokytojai—Judita Houston, Jūratė Aukštikalnienė, Milda Richardson, Aldona Dabrilienė, Liuda Senutienė, Marius Nabickas ir Mirga Girniuvienė.

Idomu, kad šiais metais yra įsteigtas ir VAIKŲ LOPŠELIS.

Kas dar turi neužregistruotų vaikų—maloniai kviečiami tai nedelsiant padaryti.

● VEKLUS ir LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS, surengęs spalio mėn. 5-6 d. d. dail. Prano LA PĖS parodą.

● SPALIO 27 d. — sol. Aldonos Stempužienės REČITA-LIS Lietuvių Piliiečių D-jos III-jo aukšto salėje.

● LA PKRIČIO 9 d. — BALF'o 72-ojo skyriaus VAKARIENĖS Sandaros Klube, Brocktone.

● LA PKRIČIO 16 d. — ANTRIOJO KAIMO iš Chicago pasirodymas. Rengia Lietuviškos Skautybės Fondo Valdya, Lietuvių Piliiečių Draugijos salėje So. Bostone.

● LA PKRIČIO 17 d. — Aleksandro Čaplinsko PAGERBIMO Banketas.

● LA PKRIČIO 24 d. — Lietuvos Kariuomenės Šventės MINĖJIMAS So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos salėje.

dalyvauja, ypatingai remiam Lietuvos Vyčių 29 Kuopos narių /Newarko/.

Organizacinę lietuvių dalyvavimo sritį tvarko vyte ir LB N. J. apylinkės narė Emilija Sodoniene.

Meninę dalį atliko tautinių šokių grupė "Liepsna", vadovaujama Algio Brazinsko.

Du lietuviško maisto stalius suorganizavo ir aptarnavo Lietuvos Vyčių Newarko Kuopos vytes ir talkininkai. Jų visų darbu ir rūpesčiu buvo sutelkta daugiau kaip 700 dolerių. Jie paskirti Lietuvių Kolegijai Romoje.

W. ir M. Brazaičiai, E. ir R. Sodoniai, A. Matthews, Ant. Skruodienė, J. Miklasavige, N. Nechoporuk, K. Šipaila ir B. Luciw su H. Radish.

Paskautininkės kaklaraištį gauna Asta KLIČIŪTĖ—STAŠKEVIČIENĖ šių metų "Baltijos" stovykloje

Jaunieji stovyklautojai šių metų "Baltijos" stovykloje

MONTREALIO DAINININKAI LIETUVIŲ DIENOSE

Mūsų Montrealio dainininkai, vadovaujant D. N. Baltukoniui ir H. Celteriui, atliko savo misiją labai sėkmingai XXX-tosiose Lietuvių Dienose Toronte ir laimingai iš jų sugrįžo.

Visą Montrealio dainininkų kontingentą sudarė sekantys vienetai: pagrinde—AV Parapijos Choro dainininkai veteranai, "Pavasario" Mergaičių Choras, Vyrų Oktetas. Taip pat malonu, kad buvo prisijungęs ir Jaunimo Ansamblio "Gintaro" Dainos grupė.

Lietuvių Dienų koncerto programą atidarė Montrealio Vyrų Oktetas labai sėkmingai atlikdamas 4 dainas:

"Mano Kraštas"—V. Baumilo, "Atėjau prie lūšnos"—St. So-deikos, "Šlama šilko vėjas"—K. Žižūno, "Lygioj lankelėj"—liaudies daina. Dirigavo ir akomponavo muz. A. Stankevičius.

Idomu pabrėžti, kad Toronto Lietuvių Dienų programos organizatoriai skyrė Montrealio dainininkams ypatingą dėmesį. Jie sudarė pagrindą pirmojo Lietuvių Dienų choro, prisijungus Hamiltono Aušros Vartų Parapijos chorui. Atliko šiuos kūrinius: "Su daina į tėvynę"—J. Bertulio, kartu dainuojant ir solistėms Anitai Pakalniškytei ir Slavai Žiemelytei; "Šiltas, gražus rudenėlis"—J. Gruodžio ir "Dainininkų maršą"—J. Gaidelio.

"Pavasario" mergaitės susijungė su Hamiltono "Aido" ir Ottawos "Ramunėlėmis" į jungtinį mergaičių chorą, kuris atliko šias dainas: "Augino močiutė"—Vl. Jakubėno, "Gale lauko toli"—J. Tallat-Kelpšos, "Devynbalsė"—Noviko ir liaudies dainų pyne—Giedros Gudauskienės. Jos sukėlė daug publikos simpatijų. Dirigavo ir akomponavo muz. J. Govėdas.

Pabaigoje buvo išpildyta kantata—šedevras "Atsisveikinimas su tėvyne"—St. Šimkaus. Ją atliko didysis jungtinis choras, sudarytas iš visų Montrealio dainininkų, Toronto "Volungės", abiejų Parapijų chorų, Hamiltono Aušros Vartų Parapijos choro, nepaprastai pulkiai ją atliko. Kantatoje dainavo solistai Rimas Strimaitis—tenoras, Anita Pakalniškytė—sopranas ir Slava Žiemelytė—altas. Dirigavo muz. Dalia Viskontienė, akomponavo muz. Jonas Govėdas. Pažymėtina, kad S. Žiemelytė buvo galima sakyti, ir šių Lietuvių Dienų viena pagrindinių rengėjų ir jų siela.

Montrealio dainininkų grupės vadovas D. N. Baltukonas rūpinosi įvairiais reikijs ir koncerto reikalais, ir nuoširdžiai dirbo Haroldas Celterius, tvarkydamas visus techniškus Montrealio dainininkų išvykos reikalus.

Dėkoju visiems mieliems mūsų dainos grupės dalyviams, taip nuoširdžiai atlikusiems programą ir savo tautinę misiją. D. N. B. /Plačiau—kitame "NL" nr./

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja— V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v. r. — 7 v. v., šeštadieniais 9 v. r. — 12 v. p. p.

Members of "Better Business" Sure

PATARNAVIMAS — GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA—INSURANCE

Walter Daugins Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais bet kur pasaulyje skambinti:

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

TEL.: 533-3531

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS HOBLYČIOS

• A. a. REUTAS Stasys savo testamentu "NL" užrašė \$250,- auką.

• K. ČEPUTIS a. a. Kardelio atminimui atsiuntė "NL" \$100,- auką.

• Šv. ONOS DRAUGIJA atšventė savo veiklos 25-ųjų metų sukaktį. Minėjimą surengė sekmadienį, spalio 13 d. Aušros Vartų Parapijos salėje.

Minėjimą atidarė Draugijos pirmininkė Elvyra Krašowsky, trumpai paminėjusi kaip įsisteigė ši Draugija 1960 metais. Ji pakvietė kleb. Tėv. J. Aranauską palaiminti stalą. Šventiški pietūs buvo paruošti pačių Draugijos narių. Vyko ir gausi loterija. Padėkos savaitgalis nebuvo dėkinga minėjimui data ir žmonių per daug neatvyko.

• VIZGIRDAI Jonas ir Juzė, buvę montrealiečiai, atvyko iš Floridos į Kristinos ir Andriaus Gustainių vestuves ir pasisvečiavę bei aplankę bičiulius, išskeliavo į Chicagą, dalyvauti kitose vestuvėse.

• AV Parapijos klebonijoje jaugaila gauti PLOTKELIŲ.

• PADĖKOS DIENOS mišiose giedojo sol. Antanas K e b - l y s, vargonaujant Mm. M. R o c h.

• NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KARIUMENĖS MINĖJIMAS vyks š. m. LA PKRIČIO mėn. 24 d. Aušros Vartų Parapijos salėje. Rengia L. K. V. S - ga R A M O V Ė.

"NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI" RĖMĖJO PRENUMERATA - TAS ir AUKAS atsiuntė:

Už 2 metus Rėmėjo Prenumeratas ir \$25,- auką prisiuntė M. Smetona; už 2 metus Rėmėjo Prenumeratą ir \$50 auką - J. Liutkus; už 2 metus Rėmėjo Prenumeratas - P. Maželka, A. Bendžius, J. Dapkus; Rėmėjo Prenumeratas Ip. Tauteras, Pr. Keturakis, E. Urbonaitė;

Siųsdami metinę prenumeratą, pridėjo ir aukų: Mrs. D. Vasiliauskas - \$10; Mrs. L. Leipus - \$7; P. Petrauskas - \$4; po \$2, - G. Vanagaitis, J. Žitkus, K. Petrulienė, J. Rama - nauskas.

\$20,- auką atsiuntė Žvejų-Medžiotojų Klubas "GELEŽINIS VILKAS" iš Sudbury.

Visiems nuoširdžiausiai dėkojame.

XII KLB KRAŠTO TARYBOS III-SIOS SESIJOS PROGA

Aušros Vartų parapijos salėje

SPALIO MĖN. 26 Dieną 7:30 val. v. punktualiai

KONCERTO-BALIAUS

programą atliks dainos vienetas HARMONIJA iš New Yorko.

• KARŠTA VAKARIENĖ • BARAS • ŠOKIAI

MALONIAI VISUS KVIEČIA DALYVAUTI
KLB MONTREALIO APYLINKĖS VALDYBA

ĮEJIMAS: \$ 10,00

• LA PKRIČIO mėn. 10 d. rengiami tradiciniai metiniai AV Parapijos PIETŪS, po 11 val. pamaldų.

• A. a. Stasio MORKŪNO atminimui Kanados Lietuvių Fondui auksio \$100,- V. S k a i s g i r i s.

Nuoširdžiai dėkojame K. L. F. • PADĖKOS DIENA užbaigia gerą dalį metų ir galutinai - vasaros linksmybės.

Ruduo ir žiema - tradiciniai ypatingų darbų ir studijų sezonai. Sujudo ir montrealiečiai. Yra dar nemaža ir idealistinės jaunuošenės, vidutinio amžiaus žmonių ir ir vyresniųjų, kuriems netrūksta noro prisidėti prie vertingų darbų. Šioje dvasioje tegul ir bėga dienos nuo rudens į žiemą, nuo žiemos vėl į pavasarį ir vasarą. Tegul ir toliau mūsų jaunimas skautauja, dainuoja, šoka ir rimtai pasvarsto. Tegul a - teina į mūsų organizacijas ir parengimus, tegul išlieka nepraradę savo identiteto. Tuo jie bus tik tvirtesni, idomesni ir prasmingesni sau ir kitiems. Taip pat tegul nepamiršta apie save pranešti ir "NL" savaitraščiui, ar pasi-

LITO nariai prašomi atkreipti dėmesį, kad nuo š. m. SPALIO mėn. 20 d. Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero skyriai pradės darbą SEKMA DIENIAIS nuo 10:30 iki 12:30 v.

ŠV. ELZBIETOS DRAUGIJOS RENGIAMA
VAKARIENĖ ir ŠOKIAI
ŠEŠTADIENĮ SPALIO 26 d. 7 val. v.
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE
3426 Parthenais Street, Montreal
DĖL SVARBIŲ PRIEŽASČIŲ
NEIVYKS

dalinti pageidavimais, pla - tas. Iš meniškiosios pusės na, sumanymais. Šie pusla - bažnyčios dekoravimui talki - piai ir jiems priklauso. "NL" na Gytis V a z a l i n s k a s.

• Šv. KAZIMIERO Parapijoje pradedamas vykdyti remon - kė procedūras remontavimui, kurį atliks viena kompanija.

"Suction cups" laiko tvirtai. Jūsų dantų plokštelė laikysis be nemalonaus klijavimo. Sumažina dantų smegenų erzinaimą ir skaudėjimą. Ypatingai rekomenduojama žemutinėms plokštelėms.

"Suction cups" pritaikomos jūsų turimoms dantų plokštelėms per 24 valandas.

ATLANTIC LABORATORY
in Guy Metro Station - Boutiques Level, Suite 26
937-2834

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI, BŪTŲ LABAI GERAI, JEIGU IKI ŠIO MĖNESIO PABAIGOS ATSIŪSTUMĖTE "NL" PRENUMERATĄ UŽ ŠIUOS METUS. KITAIP PAŠTAS REIKALAUŠ IŠ MŪSŲ PABRANGINTOS SIUNTOS. DĖKOJAME! -NL-

DUPLEX FOR SALE

Built 1951, 2X5½, garage, driveway for 3 cars, bus on the corner, 7 min. from Metro, immaculate moving condition, immediate double occupancy. Appointment only: John, Tel: 279-1151. No agents!

PARDUODAMAS MEDUS!

Bitininkas FRANK, 1575 Louise, Chomedey, Laval
Tel.: 669-6171

Skambinti savaitės dienomis po 5 val. p.p.

HONEY FOR SALE!

Direct from the Beekeeper. \$1.00 a pound. Delivery could be arranged too! Please call:
Tel.: 627-1328.

TONY PHOTO STUDIO
PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.
TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9 525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DŪRYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIUMU, PLIENU, PLASTINE MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS min. \$ 1,000.00
1 metų 8.75%
TERMINUOTUS INDĖLIUS
1 metų 8.5 %
180 d. - 364 d. 8.25%
120 d. - 179 d. 8. %
60 d. - 119 d. 7.75%
30 d. - 59 d. 7.5 %
TRUMPALAIKIUS INDĖLIUS
už \$20,000 ar daugiau
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS
specialios 6.25%
Su draudimu 6. %
Kasdieninės 5.75%
ČEKIŲ SĄSKAITAS 5 %

DUODA

PASKOLAS:

NEKILNOJAMO
TURTO IR
ASMENINĖS
PASKOLOS
MIRTIES
ATVEJU
DRAUDŽIAMOS
IKI \$ 10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907 A Rosemont
Pirm. Antradienį, Treč. 9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais 12:00 - 8:00
Penktadieniais 10:00 - 6:00
Sėkmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abiejose parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v. at.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

• GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ •
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

MEMBER

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482-0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

• Didelis pasirinkimas gatavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remeliuoju
• Siuvu ir patduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA